



Kultura a vzájemnost

**ESEJE STUDENTŮ
A STUDENTEK STŘEDNÍCH A
VYSOKÝCH ŠKOL**

Studenti a studentky si pro svou esej mohli vybrat jedno ze tří témat:

- **Digitální kultura a sociální sítě: Posilují, nebo oslabují mezilidskou vzájemnost?**
- **„Boomeri“ a „sněhové vločky“: Jak vést mezigenerační dialog?**
- **Jak hodnotíte úroveň politické kultury v ČR a jak ji případně zvýšit?**

Esej bylo možné napsat i v angličtině. Eseje hodnotila tříčlenná porota ve složení Naďa Straková (publicistka), Martina Masopustová (pedagožka, psychoterapeutka), Pavla Semeráková (ze Vzdělávacího a kulturního centra Broumov). Někteří autoři a autorky kvalitních esejí získali stipendium na konferenci Broumovské diskuse, které jim pokrývá náklady spojené s účastí. Zveřejňujeme pouze eseje studentů, kteří nám dali souhlas.

Michal Suchomel

Univerzita Karlova, Praha

Digital culture and social networks: Do they strengthen or weaken human connectedness?

The recent rise of digital social media has made it easier than ever to stay connected with our friends and family. On the other hand, statistics show that the number of people feeling lonely has been reaching all-time highs. So, how is it possible to be as connected as ever and still feel the loneliest ever?

One way to approach this dilemma is by looking at the quality of our day-to-day digital interactions. While the sheer volume of communication we can carry out has increased drastically, the actual satisfaction we get back has slowly been shrinking. Simply put, chatting through screens lacks the warm connected feeling we get by watching a movie together, often leaving us emotionally unfulfilled. Remember your last birthday? How much more meaningful did the in-person wishes feel compared to a copied text from someone who only remembered, because the social network had reminded him?

Furthermore, the rise of the digital culture has also helped us feel more separated. We no longer learn about the best movies from our closest friends, instead, we read a review written by an anonymous stranger or, worse yet, by a machine algorithm trying to mimic human thoughts. It is these exact recommendations that used to create long-lasting friendships, gave us topics to talk about, reasons to hang out, and made us share excitement together, in person, where we can best feel our mutual emotions and engage in meaningful connections.

Perhaps the most significant issue, though, is our reliance on all the various algorithms deciding what we can and cannot see. These pieces of code are not programmed to make us feel fulfilled, instead their goal is to keep our attention for as long as possible. The endless stream of short-form videos we send our social friends does not constitute a quality chat. Instead, it suggests a low-effort chat, sharing whatever we found funny. Over time, this means of communication stops us from talking about our interests and our shared passions, and slowly erodes our true friendships, replacing them with whatever the machine decides we might be interested in today.

For those reasons, I believe that the misuse of social networks can negatively impact our human connections. It is, therefore, of utmost importance to be aware of these threats and actively take action in order to maintain our friendships. For that we should carefully utilise the strengths of the effortless connectivity at our disposal and invite your friends over for some quality time, be it a cinema night or a great dinner outside. This way, we can fully take advantage of the modern-day technology, while keeping personal connections, all of us, as humans, so heavily rely on.

Polina Stepanova

Masarykova univerzita, Brno

Social media ruin my life every day. However, if it wasn't for them, I wouldn't know what my Brazilian friend had for breakfast today, how beautiful my sister looked in her prom dress, or that my dad had a dream with me last night. I also wouldn't be able to tell my best friend on the other side of the continent that I had bought tickets to visit her, send a picture of my new hair colour to mom, and comment under my aunt's post how beautiful she looks when pregnant. This whole complex thing with things never being black and white in the adult world...

Social media brought anxiety, attention disorder, and guilt. Not only to my life, but nearly everyone is absorbed by it. Social media makes us see the ideal picture in someone's story. "I hate that I can't have a body like hers!", "Their relationship seems so perfect, almost makes me throw up from sweetness", "He got his first car already, must be something illegal about that job he does". The thoughts keep adding up, we see others in perfect key, ourselves as failures, and as jealousy comes up to the throat, we write that disgusting comment under someone's post. To ruin someone's hard work and make ourselves feel better.

Nevertheless, there are people who will find a fit body inspiring and will ask for advice to get in shape. They will send heart emojis in response to the picture with your boyfriend. They will write a supporting comment under his picture with new car. Because making an evil out of social media is wrong, it's just a source we use. It is up to people which way they will go with when scrolling. Social media were definitely created with good intentions, and if you think of every great aspect people could use it for: inspiration, communication and creating, it becomes clear we made it worse for ourselves by our own actions. Every bullying comment starts from you, as much as a supporting one. I do believe social media strengthen relationship between people if we use it correctly and with kindness in heart.

They do ruin my life, but only because in all these years of using I still didn't learn how to overcome negative aspects of using. However, it is clearly a problem I need to work on myself, so I don't have a courage to blame it on them. Social media are a big part of my life and I am entirely grateful for all the pleasant things they brought to it.

Ester Hlavičková

Gymnázium Paměti národa - Praha 5

Když jsem byla malá, telefonáty s babi a dědou mě nikdy příliš nebavily. Táta mě do nich vždy musel tlačit, a podle toho pak rozhovor vypadal. Babička mi většinu času vyprávěla o počasí, a děda se mnou prakticky vůbec nemluvil, já s ním, ale také ne. Hovory jsem vždy brala spíše jako povinnost a slušnost, a tak jsem se z nich vždy rychle snažila vyvléknout. Tak moje odpovědi na babiččiny otázky byly většinou krátké a nicneříkající.

S nástupem na gymnázium jsem si ale začala uvědomovat, že i když je nereálné, abych si já jako dnešní mladá generace s generací prarodičů rozuměla úplně ve všem, neznamená to, že bych se o smysluplný rozhovor neměla snažit vůbec. Vyrůstám přece v jiné době, než má babička s dědečkem, mám jiné zkušenosti a často i odlišný způsob myšlení. A myslím, že právě v těchto rozdílech tkví hodnota dialogu, bez nich by přece ani nebyl důvod se spolu bavit.

Největším úskalím plnohodnotného dialogu je myslím ochota skutečně a pozorně naslouchat druhé generaci. Nikomu se neposlouchá lehko, když je za něco kritizován, a mám pocit, že právě to se v mezigeneračních diskuzích mnohdy stává. Mně osobně se poměrně často děje, že právě takový rozhovor končí spíše výčitkami než pochopením. Mladší kritizují starší za způsob, jakým kdysi vedli naši zemi, starší zase mladší za lenost, slabost či přecitlivělost. Odtud koneckonců pochází i označení snowflakes. Často pak mám dojem, že místo aby byl dialog prostředkem k porozumění a sdílení, stává se spíše zdrojem hádek a zbytečných sporů.

Mezigenerační dialog by měl především stát na vzájemné touze pomáhat, učit se novým věcem a na ochotě poslouchat. Mladší generace může starším pomoci pochopit dnešní zamotaný digitální svět, zatímco nám starší generace mohou předat své životní zkušenosti. Nejen úspěchy, ale i to, co se jim nepovedlo, co prostě pokazili, abychom to my jako nastupující generace nemuseli opakovat. Důležité je také nepřejímat vše bezmyšlenkovitě. Je potřeba informace analyzovat a přesvědčit se o jejich pravdivosti.

Obecně by se společnost měla snažit vytvářet více snadno dostupných míst, kde by se obě generace mohly setkávat a sdílet své zkušenosti. Velký přínos by podle mě mělo třeba to, kdyby se dětem už od raného věku ukazovalo, že povídání s babi a dědou není nuda, ale naopak příležitost dozvědět se něco

nového. Prvek mezigeneračního dialogu by se tak dal nenásilně začlenit i do běžné výuky na základních školách.

Podobu mezigeneračních vztahů u nás podle mého názoru ovlivňuje stejnou měrou, jak stát a politika, tak i samotní jednotlivci. Bohužel mám pocit, že politika často působí spíše opačně, než by měla. Místo aby podporovala porozumění mezi generacemi, spíše mezi nimi staví bariéry. Typickým příkladem jsou předvolební kampaně, kdy kupříkladu někteří politici záměrně straší seniory tvrzením, že jim mladší chtějí snížit důchody.

Právě proto je podle mě důležité, abychom i jako jednotlivci aktivně přispívali k mezigeneračnímu dialogu. Nejlepší je začít u sebe, menšími kroky v každodenním životě. Najít si například více času na vlastní prarodiče, kteří si pak jistě najdou čas i na nás.

Vendula Dobiášová

Masarykova univerzita, Brno

Propojením k odcizení

Otázkou vlivu sociálních sítí na jedince i společnost jako celek se ve své hlavě zabývám velmi často. I když nejsem vystudovaný psycholog a ani nečtu odborné články o tomto tématu, baví mě filosofovat nad ním z pozice naprostého laika. V mnohých ohledech ale často docházím k pesimistickým názorům a k tomu, že negativní vlivy sociálních sítí výrazně převyšují vlivy pozitivní.

Podle mého názoru by se dalo vzájemné odcizení v důsledku existence sociálních sítí dokázat připodobněním skupiny v digitálním světě k davu a jeho dynamice. Totiž pokud se podíváme na základní charakteristiky davu, zjistíme, že se v mnohém podobá prostředí, které vzniká v prostoru sociálních sítí. V obou případech se zde pohybuje velké množství lidí, což vytváří pocit anonymity, která vede k projevení řady negativních vlastností a tendencí. Ve virtuálním prostoru je navíc počet lidí výrazně vyšší než v jakémkoliv fyzickém davu, takže by se dalo předpokládat, že se zde dané neduhy projeví o to výrazněji.

Důkazem nám mohou být například komentáře pod instagramovými příspěvky. Na nich se můžeme přesvědčit nejen o poklesu sociální kontroly autorů a tendencích k hysterickému chování, ale i o fungování psychologické nákazy a velmi výrazné sugestibilitě konzumentů internetového obsahu. Když se totiž podíváme pod jeden příspěvek, velmi často uvidíme, že většina obecnstva zaujme vůči obsahu jeden a ten samý postoj ať už pro nebo proti. Člověk, který se stane součástí takového virtuálního davu možná může zažívat krátce trvající pocity sounáležitosti. V dlouhodobém důsledku ale dochází k odcizení od ostatních a zejména i od sama sebe. Pobyt na sociálních sítích do jisté míry (ale velmi nekvalitně) nahrazuje naplnění socializačních potřeb. Problém spočívá v tom, že komunikace je mnohdy jednostranná, anebo se omezuje na chatování, při kterém se vytrácí klasická neverbální komunikace, kterou má jedinec potřebu nahrazovat tím, že přikládá význam například způsobu psaní druhého člověka. Kvůli tomu často dochází k misinterpretacím a následnému odcizení v důsledku vzájemného nepochopení. Takovýto myšlenkový pochod může v praxi vypadat třeba takto: „Proč mi odepsal až po čtyřech hodinách? A mezitím byl aktivní, to znamená, že viděl moji zprávu, ale nechtělo se mu na ni odpovídat. Takže si určitě myslí, že jsem otravná.“

Sociální sítě rozhodně mají negativní vliv na mentální zdraví celé moderní

společnosti a výrazným způsobem ovlivňují to, jak vnímáme mezilidské vztahy.

Věřím ale, že není vše ztraceno a že je šance zvyšovat aktivní snahu bránit se těmto vektorům. Toho se podle mého dá docílit citlivým nasloucháním nejvíce zasaženým skupinám a snahou o reálná řešení, která budou moci být uvedena do praxe. Tato řešení by ovšem měla přicházet zvenčí (například v rámci výuky ve školách), protože sítěmi polapený jedinec mnohdy nemá vůli měnit svůj postoj.

Ondřej Březina

Gymnázium Boženy Němcové Hradec Králové

Tenký led

Ke své babičce chodím často na návštěvy. Žije totiž sama a ve svém bytě si může povídat jenom s kočkou, a proto je vždy ráda, když za ní přijde někdo „mluvící“. Debaty začínají většinou oblíbenou otázkou „co ve škole“ a pak se jako kolovrátek otáčejí kolem témat jako je rodina nebo vztahy. O „kolovrátku“ mluvím záměrně, protože témata našich diskusí se většinou nemění.

Když jsem ale jednou odbočil z tématu nedostatku sněhu na horách a dostali jsme se ke změně klimatu, bylo mi řečeno, že ji nezpůsobuje člověk, ale „sopečné plyny“. Není tedy bezpečnější se s našimi prarodiči bavit o těch samých věcech pořád dokola než zabředávat do kontroverzních témat? A když už se staršími generacemi vést dialog o feminismu nebo globálním oteplování, tak jak?

Společné diskuse s generací prarodičů si vždy představím jako bruslení na zamrzlém rybníku. Na tlusté vrstvě ledu uprostřed se na bruslích proháníme s babičkou a nemůžeme se propadnout do hlubin. Bavíme se totiž o tématech, která led našeho dialogu nemohou probořit a naše vztahy se nemohou propadnout do ledové vody. Když však zabruslíme s babičkou ke kraji ledu a debata se bude vést například o politice, led pod námi se propadne a rázem se naše vztahy potopí.

Více než vnucovat babičce témata, která nás rozdělují, se s ní budu raději bavit o věcech, které naše návštěvy nepřerušují. Je pro mě cennější udržovat s babičkou dobré osobní vazby než s ní rozebírat globální oteplování. Budu s ní raději bruslit na tlustém ledě, než abych se propadal na nebezpečně tenké vrstvě u břehu rybníka, abychom si pak už nikdy nešli zabruslit.

Jak ale probírat s našimi vlastními prarodiči témata „z tenkého ledu“?

Upřímně musím říct, že je to těžké a mnohdy je to nedosažitelné. Proto si myslím, a mluvím z vlastní zkušenosti, že si musíme v rámci rodiny ustanovit oblasti, kterých se jednoduše nebudeme během našich rozhovorů dotýkat, protože se nechceme rozhádat. Vždycky totiž tyto hovory skončí emočně vypjatou hádkou a dlouhou ztrátou vzájemného kontaktu.

Důležité proto je, abychom netlačili na pilu a záměrně nejezdili na tenký led. Sice ten tlustý už bude oškrábaný a pořád se budeme pohybovat na jednom a tom samém místě, ale budeme spolu. A to je to hlavní.

Myslím si, že se zástupci starších generací jde debatovat o věcech „na hraně rybníka” . Při vedení tohoto dialogu je ale nutné empaticky vyslyšet názor druhého a zkoušet mu porozumět.

Zkusit pochopit z jakých informací čerpá a proč jim věří. Nedebatovat v emocích a hlavně naši protistranu nenálepkovat. Nesnažit se staříky shodit z bruslí, protože už by se také nemuseli zvednout.

Proč ale nejsme schopni mezigeneračního dialogu? Největší příčinou je podle mě vzdělání. Starší lidé mnohdy nejsou tak edukovaní v oblastech jako například právě změna klimatu. Raději celé téma odbydou Green Dealem. Naproti tomu má generace nemusí být úplně zběhlá v historii každodennosti za socialismu. V tomto případě bychom se po ledě váleli spíše my.

A co je tedy největší „generation gap”? Není to věk, ale ochota komunikovat mezi sebou navzájem.

Anna Petrželová

Gymnázium a střední odborná škola v Úpici

Digitální kultura a sociální sítě

Někdy mi přijde, že žijeme ve dvou světech. Jeden je skutečný – kde se smějeme, vnímáme, dýcháme a prožíváme, jak se druhý člověk cítí, žije. Druhý je digitální – kde se naše tváře mění na profilové fotky, příspěvky a zprávy. A právě mezi těmito světy se dnes pohybuje moje generace.

Digitální kultura nám rozprostřela nevídané možnosti. Z domova se staly brány do celého světa, hlasy stovek kultur a tisíců zkušeností se daly přivolat jediným kliknutím. Jakýsi nový veřejný prostor vznikl tam, kde dříve stalo písmeno na papíře – prostor, který současně otevírá i zavírá dveře k nám samým. „Otázka nezní už jen ‚posilují, nebo oslabují?‘, ale spíše: jak zamezíme tomu, že nám díky sítím protéká čas mezi prsty a odsouváme své sny na druhou kolej?“ Když se utápíme ve světě lajků a filtrů, jak jsem už zmínila, utíká nám život, který je nepředvídatelný, často složitý, ale opravdový. Přicházíme o chvíle, kdy trávíme čas společně s přáteli, rodinou a společně se smějeme, protože prožíváme daný moment a jsme přirozeně šťastni. Dále přicházíme o rozhovory, vzpomínky, které zůstávají v paměti navždy, o doteky, které nás zahřejí u srdce a utěší v těžkých životních chvílích. Až se moje generace ohlédne, pozná, že to, co jsme promeškali nelze vrátit – a právě tehdy si uvědomíme, že opravdový život musíme prožít naplno, protože druhou šanci už nedostaneme.

Jsou i daná pozitiva, která se zde najdou. Ať chceme, nebo ne, sítě nás spojují po celém světě, zprostředkovávají setkání, šíří informace a umožňují nezávislý projev. V krizových chvílích se projevují jako nástroj solidarity, například ve formě sbírek, pomáhají těm, jimž nebylo dáno a myslí na ty, kterým chybí základní životní potřeby. Najdeme zde i vzdělávací obsah a projekty promlouvající k těm, jež by jinak zůstali opomenuti. Z tohoto úhlu pohledu je digitální sféra hybnou silou prohlubování porozumění mezi lidmi. Musíme ale myslet na to, že se najdou i tací, co sociální sítě zneužívají, můžeme zde najít spousty Fake news a negativního prostředí. Sociální sítě často bývají prostředím pro kyberšikanu a predátory číhající na vhodnou oběť.

Myslím, že kyberprostor se moc ve školách neřeší, což je smutné. Z mé vlastní zkušenosti jsem si něčím takovým prošla. Myslím si a stojím si zatím, že by se o tomhle tématu mělo mluvit nahlas.

Když mírně odbočím od tématu, jsem nesmírně vděčná svým rodičům, že mě jako malou vedli k tomu, že jsem nebyla závislá na moderních technologiích, sítích, ale že jsem raději stavěla bábovky z písku a vařila z bláta. Myslím si, že reálný svět je daleko pestřejší a zajímavější než ten virtuální, protože lidský hlas a dotek zůstává stále nenahraditelný. Digitální sítě jsou samozřejmě pro nás velkým přínosem a v době covidu sloužily jako nenahraditelný způsob naší komunikace a pomohly nám zvládnout velmi těžké životní situace. Tak jako v běžném životě, tak i na sociálních sítích je důležitý zdravý rozum a podle přísloví, že je někdy méně daleko více. Proto si spolu nejen chatujeme, ale také si jen tak povídejme.

Alžběta Pechová

Městské gymnázium a střední odborná škola Úpice

„Boomeři“ a „sněhové vločky“: Jak vést mezigenerační dialog?

Začala bych definicí těchto generací a historickým kontextem pro jejich lepší porozumění. Důležité je si však uvědomit, že je to zjednodušené zaškátulkování celé generace lidí, kteří vyrůstali v jiných poměrech, s jinými názory a životem. Je tedy naprosto v pořádku se plně neztotožňovat s jejich definicemi. Základ je však neměnný a doba, ve které tyto generace vyrůstali nezpochybnitelná.

„Boomeři“ jsou generace lidí, kteří se narodili v letech 1945–1965. Termín „Baby boomers“ nebo zkráceně „Boomers“, vznikl vysokou porodností dětí, jejich takzvaným „boomem“, po druhé světové válce. Lidé totiž začali věřit v lepší zítřky pro novou generaci. To bohužel nenastalo. Od roku 1948 byla cenzura společně s propagandou všude, vycestování nepřicházelo v úvahu a jakkoliv „nevhodní“ lidé pro režim se bezostyšně a veřejně popravovali. Tato generace se dočkala uvolňování v šedesátých letech, ve formě socialismu s lidskou tváří, což se jim vrylo pod kůži. Velmi podobný systém, který byl od roku 1948, nastal v roce 1968, akorát více tajný, rozprostřený po celé zemi, jakoby pod povrchem. „Boomeři“ jsou tedy definováni jako lidé, pro které jsou největší hodnotou rodina a přátelé.

Za „Sněhové vločky“ se považují lidé narození v roce 1997-2012. Tento termín byl ve spojitosti s lidmi poprvé použit v knize „Klub rváčů“ od amerického spisovatele Chucka Palahniuka. Odkazuje na krásu a jedinečnost každého člověka, zároveň však v případě generačním i na křehkost. Lidé narození v těchto letech vyrůstali s technologiemi a sociálními sítěmi. Podle definice se více zajímají o svou osobu, umí využívat nejmodernější technologie, rychle se adaptují a životní prostředí jim není lhostejné. Na druhou stranu jsou přecitlivělí, často závislí na mobilních telefonech a špatně snášejí jiný názor nebo jakoukoliv kritiku.

Jak tedy vést mezigenerační dialog, když jsou tito lidé tak rozdílní?

Sama jsem z generace „Sněhových vloček“ a mám prarodiče, kteří jsou „Boomery“. Proto vím, že je to někdy velmi obtížné. Obzvlášť, když dojde na politiku nebo cokoliv spojeného se sexuální orientací a pohlavím. Je velmi důležité si předtím, než se pustíte do dlouhosáhlé debaty o těchto tématech

uvědomit, že každý má právo na svůj názor a do té doby, dokud jím neomezuje kohokoliv jiného, tak to ničemu nevadí. Zároveň musíme brát v potaz dobu, ve které generace vyrůstala. Skvělým příkladem je situace, když jsem za prarodiči přišla s nakrátko ostříhanými a z části obarvenými vlasy. Dědeček to přijal v podstatě hned a s úžasem se na mě díval. Babička to na druhou stranu nesla nelibě a nedokázala pochopit, proč si barvím vlasy, když ještě nemám šediny. Její mírný odpor vyplýval ze starých přesvědčení a tehdejší propagandy. Proto jsem na to musela jít pomalu a s klidem. Vysvětlit proč, dát další příklady a svůj názor pouze předložit, nikoliv vnucovat.

Samozřejmě pro duchaplnou a rovnocennou konverzaci musí obě strany chtít spolupracovat. Opravdu se navzájem vyslechnout a popřemýšlet nad tím, co ten druhý říká. Tak to ovšem platí všeobecně v jakékoliv konverzaci. Je však důležité si uvědomit, že generaci „Boomerů“ byly názory podsouvány dennodenně. Naše generace má mnohem větší možnost volby a sebevyjádření. Komunikujme a nezapomeňme, že upřímnost bez laskavosti je krutost.

Eliška Gartnerová

Městské gymnázium a střední odborná škola Úpice

Představte si situaci, sedíte v čekárně a pozorujete své okolí. Prohlížíte si různé informační plakáty, blikající světlo a ostatní lidi, kteří čekají, až na ně přijde řada. Nikdo se s nikým nebaví, jen obličeje mají ozářené tím modrým zářivým světlem. V očích se jim odráží video, které je na pár sekund zcela pohltí, než přijde další.

Myslím, že takovouto situaci zažil snad každý. Ať už to bylo v oné čekárně, v autobuse nebo i u rodinného večera u televize. Všichni zahleděni do plastových placiček. Ale čím to je? Že mnohem častěji vypadá naše realita právě takto. Kam se poděly konverzace s neznámými lidmi ve vlaku anebo večery bez těch plastových krabiček? Velký vliv na to mají ony sociální sítě, strašák dnešní doby. Místo, které vás pozře a nepustí. Ale jsou opravdu tak negativní, přeci jen kolik vztahů a přátelství vzniklo díky sociálním sítím.

Existuje několik postojů k sociálním sítím, někteří na nich tráví hodiny, někdo je nemá ani stažené a neví, co je aktuálním trendem TikToku. Přesto každého z nás nějakým způsobem ovlivňují. Kolikrát se kdo rozhodl, co si zrovna udělá k obědu anebo na jaký film zrovna půjde do kina, jen na základě jiného názoru, který se mu zrovna zjevil na sociálních sítích. Teď, když se nad tím tak zamyslíte, je to až strašidelné, jaký vliv na nás sociální sítě mají.

Sociální sítě fungují jako druhá realita. Druhá realita, ve které je vše jednodušší. Komunikace, sdělování vlastního názoru, boj za pravdu i seberealizace. Proč nejsou lidé tolik odvážní v realitě, tak jako bývají na vlnách sociálních sítí? I já jsem v této druhé realitě odvážnější, tam se nebojím říct klukovi, že se mi líbí, a ani projevit vlastní názor. Proč to tak nejde v realitě? Proč je snažší se schovávat za profily a účty? Odpověď je zřejmá, vše je tak daleko snazší, vše tak míň bolí.

Barbora Plíštilová

Biskupské gymnázium Hradec Králové

„Boomeři“ a „sněhové vločky“: Jak vést mezigenerační dialog?

V dnešní době bývá nám mladým často vytýkáno, že se nezajímáme o minulost, nebavíme se se staršími lidmi a bývá nám předhazováno i to, že k nim nechováme dostatečný respekt. Co je příčinou toho, že se nám s prarodiči mnohdy nemluví jednoduše? K mezigeneračním dialogům dochází čím dál tím méně a my se s tím pomalu vyrovnáváme aniž bychom se to snažili napravit.

V minulosti se vytvářelo mezi prarodiči a dětmi určité pouto, které dnes už není samozřejmostí. Setkáváme se s větším odcizením mezi jednotlivými generacemi, které mezi ně vnáší zvláštní atmosféru nepochopení. Bohužel „pouhé“ nepochopení vystřídal disrespekt vůči sobě navzájem a odcizení se změnilo v propast tvořenou konzervativními představami našich prarodičů a názory, které zastáváme my. Která strana má pak oprávněné argumenty? Jeden z důvodů, proč nás „boomeři“ vnímají jako trochu ztracenou generaci, je jejich vlastní minulost a zážitky. Setkávám se se staršími lidmi, kteří mají pocit, že jsme nic nezažili a k nikomu nemáme úctu. Z části mají pravdu, ale nemohou nás přeci soudit jen na základě toho, že zažili něco, co my ne. Že byli postaveni do situací, ve kterých se my dnes jen těžko ocitneme. Ne málokdy býváme káráni za to, že si nevážíme vzdělání a možností, které máme. Ano, většina z nás opravdu nechodí do školy nadšená a dokud nestudujeme na výšce, škola nás příliš nebaví. Bohužel už nikoho nezajímá proč. Zastaralé metody, učení se povrchních zbytečností a kladení důrazu na předměty k životu téměř nepotřebné.

Označení „sněhové vločky“ je adekvátní. Naše generace není příliš odolná, zátěžové situace nám dělají problém a stres nesnášíme zrovna obstojně. Přesto si myslím, že máme světu co nabídnout. Dokážeme si stát za svým a bojovat za to, co nám přijde správné. Investujeme čas do sebezvoje a mám za to, že se lépe přizpůsobujeme novým podmínkám a umíme najít dosud třeba neprozkoumané řešení. Jdeme s dobou a využíváme všeho, co nám nabízí. Myslím si ale, že našim prarodičům křivdíme a že mají pravdu když tvrdí, že jsme více pohodlní a bereme vše jako samozřejmost. Když si uvědomím, že nemohli svobodně cestovat, byli neustále pod dohledem, často jim nebylo umožněno studovat a čekali nekonečné fronty na jídlo, smekám před nimi. Nejen, že to vytrpěli a třeba se i postavili proti režimu, ale také si dokázali uchovat chuť k životu a víru, že to jednou bude lepší. My teď po nich vlastně chceme

nepředstavitelné – přizpůsobit se životu, na který je nikdo nepřípravil, životu plnému technologií a inovací.

Co tedy dle mého názoru chybí (hlavně) naší generaci při mezigeneračním dialogu? Respekt, porozumění a prachobyčejná zvědavost. Zajímejme se více o to, jak se žilo našim blízkým a pomozme jim v době, která na ně může působit chaoticky a složitě. Zároveň se ale nenechme ponižovat jen proto, že jsme ještě neokusili moudrost, která nabývá s věkem a zkušenostmi. A v neposlední řadě, buďme tu pro ně. Pokud člověku něco neprospívá, je to samota. Jak řekla Matka Tereza: „Nejstrašnější bída je samota a pocit, že mě nikdo nepotřebuje.“

Nicol Zálabská

Biskupské gymnázium Hradec Králové

Digitální kultura a sociální sítě: Posilují, nebo oslabují mezilidskou vzájemnost?

Digitální svět se v posledních letech stal nedílnou součástí našich životů. Největší podíl na tom mají sociální sítě, přes které většina lidí komunikuje a už by si dnes ani nedokázala představit život bez nich. Na jedné straně je snazší poznávat lidi z druhého konce světa, zároveň však vyvolávají otázku, zda mezilidskou vzájemnost skutečně posilují, nebo spíše oslabují.

Můj osobní postoj k sociálním sítím je spíše negativní. Sice je využívám na komunikaci s rodinou a přáteli, ale spíš mi více vzaly, než daly. Ztratila jsem svou originalitu, neboť se s každým porovnávám. Také mi dost změnily názory a teď si myslím, že pouhý like a zhlédnutí příběhu značí, že se o mě někdo zajímá. Ale to nejdůležitější, co narušují, je důvěra. Čím dál tím častěji se setkávám s tím, že si lidé už vůbec nevěří a bojí se jakoukoliv věc ze svého života sdílet s ostatními. Nikdy vlastně neví, ke komu se jejich zpráva dostane a popřípadě jaké by to mohlo mít následky. Například pokud mají city k nějaké osobě, většinou to probírají v kamarádské skupině, kde je ten nejužší okruh přátel. Ale v dnešní době, kdy už existuje tzv. fotka obrazovky, která zaznamená konverzaci, si mladí vlastně nemůžou být jistí, ke komu se dané zprávy dostanou. A přesně tímto způsobem se šíří nedůvěra, fámy a pomluvy. Najednou se do ideálního vztahu připojuje nedůvěřivost a vytrácí se i podpora. Přece jenom, když řekneme někomu něco pro nás velmi osobního, očekáváme podpoření, a ne rozeslání mezi ostatní, což nás ještě víc stáhne do sebe a vytvoří sociální bublinu.

Další vážně téma, které mladí pociťují je, že na většině sociálních sítí vidíme aktivitu uživatelů. Na tomto samotném není nic špatného, ale když je v dnešním světě hlavní komunikace přes sítě, aktivita hraje velmi významnou roli. Například pokud jsme někomu poslali zprávu před 3 hodinami a vidíme, že je nyní aktivní, vyvolává to v nás otázky – Co když mě už nemá ráda? Udělala jsem něco špatně? Já sama někdy tyto pocity prožívám anebo mi je vyčítáno, že neodpovídám, ačkoliv jsem aplikaci ani nepoužila, ale stále jsem vidět aktivní. Takto se často rozpadají vztahy a lidé postupně ztrácí důvěru v ostatní a přijde jim, že jsou na vše sami. A tak si zbytečně komplikujeme život kvůli funkcím, které by ani nebyly potřeba. Ale zároveň by si všichni měli

uvědomit, že to, co dělá uživatel na internetu, neukazuje vždy jeho pravou tvář. V realitě může být člověk úplně jiný a zároveň dle jeho statusu na síti doopravdy nevíme, co k nám cítí.

Na závěr bych chtěla říct, že mi přijde, že digitální kultura a sociální sítě mezilidskou vzájemnost spíše oslabují. Dělají mezi námi rozdíly, vytváří zbytečné konflikty i z maličkostí a vytrácí se tak důležitá důvěra, bez které nedokážeme fungovat. Proto je důležité si pamatovat, že život a lidé existují hlavně mimo sociální sítě.

Erika Danko

Městské gymnázium a střední odborná škola Úpice

Stačí se rozhlédnout – ve třídě, ve vlaku nebo doma u stolu. Telefony v rukou, sluchátka v uších, svět plný technologií a notifikací. Digitální kultura a sociální sítě se stávají prostředím, ve kterém vyrůstáme, učíme se a navazujeme vztahy. Spojují nás s celým světem – ale umíme se díky nim spojit doopravdy?

Zamyslím-li se nad schopnostmi a dopady digitálního světa, v hlavním podání sociálních sítí, ať už na ně chcete nadávat či je chválit, chtěla bych se na to podívat ze všech stran a generací a pokusit se to shrnout do této kratičké práce...

Sociální sítě dokáží posilovat mezilidskou vzájemnost. Bez nich bych se teď asi nebavila s přáteli, se kterými jsme se po kvartě rozešli na různé školy, ani bych nevěděla, co se děje ve světě, například na Ukrajině, a hlavně zda jsou naši příbuzní v pořádku. Ve škole využíváme digitální zařízení, aplikace jako ChatGPT, prezentace s obrázky a videi i komunikaci přes Bakaláře. Hudba – sluchátka a Spotify – je pro mě denně neodmyslitelná, stejně jako sociální sítě pro naši generaci. Uživatelé často zmiňují únik od reality, vědomí, že jim nic neutíká, nudu nebo relaxaci jako důvod trávení času online. Algoritmy vybírají obsah podle našich zájmů atd. - notifikace či lajky působí jako malá odměna, která nás motivuje se vracet. Na druhou stranu mohou vést ke ztrátě času či závislostem, ať už online nebo na různých hrách.

Negativa se projevují i v porovnávání, tlaku na vzhled a normalizaci ideálů skrze lajky, komentáře či počtu zhlédnutí. Ve svém okolí jsem otevřeně mluvila s lidmi s poruchami příjmu potravy a viděla, jak nebezpečné je srovnávání a tlak, který sociální sítě často podporují. I drobnosti, jako zpráva „zobrazeno“ nebo „doručeno“, mohou vyvolat konflikt. Digitální komunikace někdy nahrazuje osobní kontakt a snižuje čas v přítomnosti, což ovlivňuje navazování vztahů či řešení problémů osobně.

Digitální kultura ovlivňuje také jazyk a komunikaci. Generace Alfa používá slova vzniklá na sítích, například „alfa, sigma, skibidi“ ..., ta přibližně označují dobrý status. Do češtiny proniká angličtina: slayed („něco se povedlo“), cooked („v háji“), idk („nevím“), fr („opravdu, přesně“) a další. Zkratky a slang se běžně používají v textových zprávách i běžné komunikaci, což ukazuje, že digitální kultura formuje jazyk a způsob, jak vyjadřujeme myšlenky.

Porovnání generací ukazuje kontrast: rodiče žili bez neustálého připojení, my si těžko představíme den bez telefonu, ale díky digitálnímu světu lépe odhalujeme hoaxy a získáváme informace rychleji. Rychlost informací a odolnost vůči dezinformacím jsou důsledkem digitální kultury a působí na jednotlivé skupiny odlišně.

Dle mého názoru je důležité znát hranici mezi užitečným využitím a upnutím. Otázka tedy není, zda digitální kultura a sociální sítě oslabují/posilují naši vzájemnost, ale zda je dokážeme využívat správně. Digitální kultura přináší nové formy spojení, komunikace a učení, ale vyžaduje zodpovědný přístup. Technologie mohou pomoci mezilidským přístupům a mohou je i zkomplikovat. Proto si myslím, že bychom se neměli ptát, jestli rozhodně posilují, nebo určitě ne, ale spíš do jaké míry je necháme zasahovat do našeho života.

Eliška Peterková

Městské gymnázium a střední odborná škola Úpice

„Boomeři“ a „sněhové vločky“: jak vést mezigenerační dialog?

Generace „Baby Boomers“ získala svoji přezdívku kvůli „výbušnému“ nárůstu populace po druhé světové válce. Nyní je tato přezdívka spíše chápána jako hanlivé označení pro zahořklého, nepřizpůsobivého seniora, který nemá pochopení pro novodobé technologie a mladší generace. To ale neplatí pro všechny, lidé z této generace jsou optimističtí, vyrůstali v době technického pokroku a jsou velice pracovití. A na rozdíl od generace Z je u nich rodina na prvním místě.

Generace Z, neboli „sněhové vločky“, generace přelomu století, tato generace už nezná svět bez jeho digitální části a ani se bez ní neobejde. Lidé generace Z žijí v tzv. „rychlé době“, proto se také rychle adaptují a zajímají se o dění ve světě, jsou tolerantní a je pro ně důležitá svoboda. Jsou ale naopak psychicky zranitelnější.

O tom, jak jsou pro ně svoboda a sociální sítě velmi důležité, vypovídá momentální situace v Nepálu, kde se nepálská vláda rozhodla zakázat více než dvacet sociálních sítí a tím vyvolala nepokoje právě mezi řady mladých lidí. V důsledku pokračujících protestů, po zrušení tohoto zákazu, rezignoval nepálský premiér Khadka Prasád Oli.

Tak jako je pojem „Baby Boomers“ chápán jako ponižující označení, stejně tak je na tom pojetí „sněhové vločky“, které poukazuje na přecitlivělost mladých lidí, kteří nedokážou snést kritiku.

A jak mezi nimi vést mezigenerační dialog? To je vcelku jednoduché. Jsem zastánkyní názoru, že když je mezi lidmi respekt a špetka pochopení, tak se vždy mohou domluvit. Zvědavost je také velmi nápomocná, kdo by přece nerad mluvil o sobě nebo svých životních zkušenostech. Pokud si však nerozumí, může to způsobovat řada věcí, např. způsob komunikace.

Generace Z komunikuje převážně přes sociální sítě a starší lidé si s nimi nemusí vždy vědět rady, ti preferují spíše osobní kontakt. Nebo může být problém v rozdílném náhledu na svět, všichni zastávají jiné hodnoty a pohled na svět. Také to může jednoduše být tím, že si rozumět nechtějí.

Ale jak tento dialog vylepšit?

Velice se mi zalíbily projekty typu „Prolínání generací“ a „Obejmi hrou“, kde se senioři z domovů důchodců pravidelně setkávají s dětmi základních škol, kde spolu něco vytvářejí, hrají deskové nebo slovní hry, nebo si jednoduše povídají.

Sympatický je i projekt „Informovaný senior“, kde na Střední škole informatiky, poštovníctví a finančnictví v Brně pořádají kurzy, kde dobrovolníci z řad studentů učí seniory, jak zacházet s počítači. Ale také si myslím, že je potřeba je varovat před internetovým nebezpečím, protože podvedených seniorů přibývá.

Zkrátka si myslím, že podobné projekty by mohly přiblížit tyto generace a vylepšit vztahy mezi „boomery“ a „vločkami“.

Jako „sněhová vločka“ si myslím, že pro nás, lidi generace Z, je důležité naučit se chápat ostatní generace a nezaspat dobu. Aby na nás za pár let nebylo nahlíženo podobně jako na generaci „Baby Boomers“.

Filip Jenček

Gymnázium Boženy Němcové Hradec Králové

Pomáhají sociální sítě člověku, aby byl více člověkem, nebo ho ničí v zombí? Osmdesát procent Čechů a Češek starších 15 let užívá sociální sítě denně. V průměru je užívají necelé dvě a půl hodiny (1*). Jejich vliv na náš každodenní život je nezpochybnitelný. Z vlastní zkušenosti vím, že mají tak velký vliv na život dospívajících, že ten, kdo je nemá, jako kdyby neexistoval. Ovšem mají na nás spíše kladný nebo záporný vliv?

Scrollování, bezmyšlenkovité projíždění videí nebo obrázků na sociálních sítích, je obzvláště zákeřná past, která ničí lidi. Člověk při tom podvědomě doufá, že příští video mu dá vytouženou dávku dopaminu. Sám to dobře znám. Člověk se vrátí unavený ze školy, plácne sebou na sedačku a vytahuje mobil, aby si odpočinul. Nebudu zde vypisovat všechny problémy, které to způsobuje lidskému mozku, ale pouze se zaměřím na fakt, že při civění do mobilu člověk vypadá jako by přišel o duši. Neusmívá se, nemračí se, jenom civí. Jako kdyby byl nadopovaný nějakou drogou. Nevypadá jako tvor, který by žil, spíše vypadá jako cosi, co na tomto světě pouze přežívá. Neúčastní se vlivu na své okolí, jenom ho mívá. Nesnaží se něčeho dosáhnout, proč taky, když vše, co chce, je jenom pohyb prstem daleko.

Na druhou stranu sociální sítě mohou pomáhat. Utvářením nových mezilidských vztahů počínaje a výukou konče. Člověk díky nim nemusí čekat, než se znovu setká s přítelem, může se setkat hned online. Díky nim je nerozdělí, když se jim rozejdou životní cesty. S jejich pomocí jsem si udržel spoustu přátel, které bych jinak už možná nikdy neviděl. Ovšem pokud někdo komunikuje neustále přes sociální sítě, tak poté může úplně vypadnout z reality. Komunikace přes sociální sítě hlavně ohrožuje děti, které se nenaučí komunikovat naživo, protože rozdíl mezi tlučením do mobilu a normální komunikací je velký (2*).

Sociální sítě mají očividné klady i zápory. Většina jejich záporů pramení z nadměrného užívání. Ovšem pokud se užívají pouze jako prostředek k setkání se s lidmi, se kterými bychom se za normálních okolností neviděli, tak je jejich účinek pro nás příznivý. Při jejich užívání je nutné si uvědomovat, že nejsou reálným prostorem. Pokud nechceme strávit celý život nežitím, tak bychom čistě na sociální sítě měli vázat tak málo našich záležitostí, jak je to jen možné, a naopak se snažit vyhledávat skutečné společné zážitky naživo.

(1*)AMI DIGITAL INDEX. Sociální sítě v roce 2024. Online. 2024. Dostupné z: <https://amidigital.cz/pruzkum-index/>. [cit. 2025-09-26].

(2*)STROHOVÁ, Renáta. Vliv internetu a sociálních sítí na žáky prvního stupně základní školy. Online, Bakalářská práce, vedoucí Mgr. Radim Slaný. Brno: MASARYKOVA UNIVERZITA PEDAGOGICKÁ FAKULTA Katedra výchovy ke zdraví, 2013. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/blr7u/Vliv_internetu_a_socialnich_siti_na_zaky_prvniho_stupne_zakladni_skoly.pdf. [cit. 2025-09-27]. Kapitola 4.2 Psychické a sociální potíže.

Vendula Šťovíková

Sion High School, Hradec Králové

Sociální sítě fungující na principu rychlého šíření informací, mohou oslabovat mezilidskou vzájemnost. Nikdy nebylo snazší oslovit dav a nikdy nebylo těžší skutečně být vyslyšen. Přesto nelze tvrdit, že digitální svět představuje pouze hrozbu. V jeho podstatě se skrývá možnost proměnit izolovaného jedince ve člena skupiny, která se nedefinuje místem, ale sdílenou zkušeností. Díky okamžitému přenosu obsahu napříč kontinenty lze sociální sítě využívat k upevnění či navázání vztahů. Lidé dokáží spojit síly ve prospěch neznámých, projevit solidaritu bez nutnosti osobního setkání a poskytovat psychickou oporu tam, kde selhává přímé okolí. Například se dokážeme sjednotit kolem sbírek pro oběti přírodních katastrof nebo podporovat jednotlivce v obtížných životních situacích. Úspěchy dosažené těmi, kteří se spojili pouze prostřednictvím digitálního prostoru, dokazují, že empatie může mít mnoho podob.

Jenže virtuální propojení má i svou odvrácenou stránku. Dokáže přenést naši osobnost za masku profilu a postupně ji uvrhnout do zapomnění. Ztrácíme přehled o světě, v němž fyzicky existujeme, a nahrazujeme jej nekonečným proudem cizích životů. Mylně se domníváme, že jsme ve spojení se světem, zatímco se ve skutečnosti vzdalujeme vlastnímu prožívání. Stáváme se pasivními pozorovateli reality, která nám nepatří, a přestáváme se účastnit té, která nám byla svěřena.

Spojení, které poskytuje internet, může být mostem, po němž přecházíme ke druhým, nebo zrcadlem, v němž se odráží naše vlastní odcizení a osamělost, připomínající nám, že vzdálenost mezi lidmi není jen otázkou kilometrů, ale i schopnosti být skutečně přítomen. Sociální sítě nás mohou propojovat jen tehdy, když na nich nespočínáme celou svou vahou, to by se totiž mohly přetrhnout a nechat nás spadnout až na dno.

Ondřej Havlík

Gymnázium Boženy Němcové, Hradec Králové

Politická kultura naší země je poněkud svérázná. Někdo by dokonce mohl namítat, že nic jako politická kultura neexistuje. Já, bohužel, musím dát těmto názorům minimálně částečně za pravdu. Politika skutečně působí nekulturně – proto zaujímá spodní příčky ve veřejných průzkumech prestižnosti.

Zaměříme se tedy na veřejnosti viditelnou stránku politického života, a to na předvolební kampaně.

Předvolební kampaň, navzdory oficiálním pravidlům, není prakticky nijak časově omezena – je možno provádět neoficiální kampaň po celé volební období, jak ukázal například Donald Trump během svého prvního prezidenství. Není však možné mít politický úspěch zcela bez kampaně, podobně jako není možné mít úspěch komerční zcela bez reklamy. A podobně jako u reklamy, politická kampaň se může snadno vymknout morálním hranicím. Politickou kampaň lze uchopit dvěma způsoby, jež se mnohdy prolínají – poukázáním na vlastní schopnosti nebo vyvoláním nenávisti.

Podíváme-li se na způsob vedení kampaně poukázáním na vlastní schopnosti, nebude nic jednoduššího než do této kategorie začlenit většinu politických programů. Předvolební pětistovka důchodcům, sliby snížení (či rovnou zrušení) daní, vyřešení bytové krize, vyrovnání rozpočtu nebo talíř předvolebního guláše. Každá strana nabízí možnost „mávnout kouzelným proutkem“ a magicky vyřešit všechny vaše problémy. Stačí při tom tak málo, jen na svém volebním lístku označit jejich stranu a oni se již o vše postarají. Tento postup je dnes již předvolební klasikou, jejíž nenasazení se rovná politické sebevraždě. Množství nesplnitelných slibů má dnes v programu každá strana i hnutí a navzdory občasnému protiřečení musím podotknout, že tato strategie skutečně funguje. Postup slibů a darů je přitom jedním z nejetičtějších způsobů, jak vést politickou kampaň a s jeho pomocí je možné vyhrát volby i zcela bez lhaní – musíte však být skutečně tou nejlepší volbou. Druhý způsob vedení kampaně je již méně etický. Jedná se o cílenou a soustavou snahu vyvolat nenávist – často bez zjevné příčiny. Vytvořit problém a okamžitě se nabídnout jako řešení. Do této kategorie spadají všechny hádky v předvolebních debatách, sekce „Co nám hrozí“ na webu SPOLU, plakáty SPD o „chirurgích z Afriky“ či karetní hra a kniha Fialovy pohádky v prodeji na webu STAČILO. Tuto strategii využívají i totalitní země a nese s sebou velké riziko – může zapříčinit vzrůst násilí (útok berlemi na Andreje

Babiše, střelba na Donalda Trumpa či Roberta Fica,) či dokonce vyústit v genocidu (holokaust).

Politická kultura může dosti oprávněně působit odpuzujícím dojmem – politici se hádají či rovnou perou, ignorují vaše problémy a berou stotisícové platy. Řešení se však skrývá ve volbách – vyberte ty, kteří se budou chovat nejlépe a ne ty, kteří naslibují nejvíce a mají nejostřejší lokty. Systémové řešení by mohlo spočívat ve zrušení poslanecké imunity, což ovšem není a nejspíše ani nebude v programu žádné z kandidujících stran, a tudíž ani na pořadu dne.

Magdalena Čížková

Univerzita Palackého v Olomouci

„Boomeri“ a „sněhové vločky“. Jak vést mezigenerační dialog?

Mezigenerační vztahy jsou od nepaměti tématem ve společnosti. Každá generace vyrůstá v jiných podmínkách a přináší své hodnoty i způsoby pohledu na svět. Proto mezi nimi přirozeně vznikají rozdíly, někdy až propasti. Tyto odlišnosti však mohou být nejen zdrojem napětí, ale osobně v nich vidím i příležitosti k vzájemnému obohacení.

Různé generace často nahlíží situaci odlišně, zejména mezi nejmladšími a nejstaršími bývají rozdíly nejvýraznější. Určité napětí přinášejí i nálepky, jako jsou „boomers“ a „sněhové vločky“. Označení „boomers“ bývá spojeno s lidmi, kteří nejsou zdatní v digitálních technologiích, mají „zastaralé“ názory a často říkají „To za nás nebylo“. Nálepka „sněhové vločky“ naopak naznačuje, že mladí jsou přecitlivělí, líní, snadno se urazí a příliš se zabývají svým psychickým zdravím. Obě nálepky nesou negativní konotace a jejich používání vnímám jako zraňující. Sama mám tendenci naši generaci bránit, protože nevěřím, že jsme generací „sněhových vloček“. Naopak oceňuji, že se učíme pečovat o své duševní zdraví, vážíme si odpočinku stejně jako práce a dbáme na to, abychom svá traumata a bolesti nepřenesli dál. Svět se v posledních desetiletích proměnil nebývalým tempem. Moderní technologie tento proces urychlují a pro starší generaci je obtížné se adaptovat na nové pořádky a držet krok s moderním světem a přizpůsobit se. Staří lidé často odmítají učit se nové věci a mají pocit, že za jejich mládí byl svět lepší. Toto zaseknutí se v minulosti může být jedním z důvodů mezigeneračního nepochopení.

Mladí lidé mají také odlišné hodnoty než jejich prarodiče, například v oblasti rodiny a sexuality. Dnes mnoho mladých zvažuje, zda chtějí mít děti, případně je odkládají na pozdější věk. Výzkumy ukazují, že věk prvorodiček vzrostl a mnoho žen upřednostňuje osobní nebo profesní rozvoj. Naproti tomu v generaci prarodičů bylo běžné mít děti již v raných dvaceti letech, přičemž rodina byla hlavní životní prioritou. Nepochopení může vznikat i v odlišných problémech, které jsou pro mladé a starší lidi palčivé. Zatímco mladí řeší krizi bydlení a změnu klimatu, pro starší může být klíčová důchodová reforma nebo zdravotnická péče.

Významným faktorem generačních rozdílů je internet. Mladí lidé sledují jiné informační kanály než starší, pohybují se v odlišných informačních bublinách a používají jazyk, jemuž starší často nerozumí. Tím se liší nejen komunikace, ale i samotné vnímání reality. Generace se odlišují i v pohledu na dějinné události, protože každou z nich formovaly jiné zkušenosti.

Jak mohou být tyto rozdíly překonány a tím i zlepšen mezigenerační dialog? Klíčem je podle mě přijetí odlišnosti jako příležitosti k učení a inspiraci. Důležité je hledat, co generace spojuje – zájmy, kultura či vzpomínky. Společné aktivity, jako je vaření, pečení nebo hraní deskových her, přinášejí pozitivní zážitky a emoce, na kterých se dá stavět. Velký přínos vidím také v mezigeneračním učení. Častěji se budou tyto generace setkávat i v pracovním prostředí, kde mohou využít své odlišné zkušenosti a přístupy. Mezigenerační rozdíly jsou nevyhnutelné, ale nemusí být zdrojem konfliktu. Každá generace je jedinečná a má své úžasné silné stránky– a právě v jejich propojení se skrývá síla, která může obohatit celou společnost.

Nikol Kindlová

Střední škola Sion High School, Hradec Králové

V dnešní době je až nemožné představit si život bez sociálních sítí, každý z nás je využívá, jak mladší, tak i starší generace. Přinášejí nám spousty výhod, jako novou schopnost komunikace, ale i sdělení novinek či zajímavostí ze světa. Nepotřebujeme čekat, jestli nám naše kamarádka 30 kilometrů od nás zašle dopis, nebo jestli tisk vydá noviny. Stačí se podívat na internet a vše se dozvíme mnohem rychleji, než v dřívějších dobách. Ale jsou opravdu sociální sítě tak výhodné k větší vzájemnosti, nebo nás naopak od sebe vzdalují?

Na první pohled se zdá, že sociální sítě posilují vzájemnou komunikaci, protože díky nim můžeme sdílet s přáteli i s naší rodinou, i když žijí na konci republiky, nebo dokonce zeměkoule. Stačí opravdu chvilka na odeslání SMS zprávy nebo zaslání fotografie. Také nám sociální sítě umožňují se seznámit s novými lidmi – díky internetovým skupinám nebo komunitám. V rámci internetu se dozvídáme věci rychle, protože se sdílí mezi lidmi a zveřejňují se na sociálních sítích.

Bohužel internet nemá jen pozitivní stránky, ale i ty negativní. Spousta lidí sociální sítě využívá k šíření dezinformací, protože vědí, že se budou velmi rychle šířit a můžou ovlivnit náš život. Komunikace v internetových skupinách může mít také velmi temnou stránku, protože se můžou skrývat jiní lidé za chytrými zařízeními, než tak, jak se uvádí. Vzniká kyberšikana, kdy si mladí lidé dělají z někoho srandu, urážejí se, nebo se za někoho vydávají. Mnozí tráví čas více na displeji, než v reálném životě, proto digitální technologie tímto naši vzájemnost oslabuje.

Sociální sítě můžou být užitečné, ale měli bychom je využívat s mírou a neměli by nahrazovat náš reálný život, ale pouze doplňovat. Udržování kontaktu s přáteli nebo blízkými lidmi přes internet je přínosné, ale cennější je osobní kontakt.

Tudíž sociální sítě mohou vzájemné vztahy posilovat, ale také oslabovat. Měli bychom proto být opatrní a nevěřit všemu, co je na internetu, nebo nahrazovat reálnou komunikaci za tu přes sociální sítě.

Rahel Zuchová

Městské gymnázium a střední odborná škola Úpice

Málokdo by si v této době dokázal představit život bez sociálních sítí a internetu. Jsou součástí našeho každodenního života - ať už chceme, nebo ne.

Internet nám vytváří takový další digitální svět, který nám poskytuje propojení s lidmi z různých koutů světa, podporu různých komunit a šíření informací. Tento digitální svět je tedy obrovským přínosem pro komunikaci mezi lidmi. Já osobně mám kamarádky a kamarády po celém světě – třeba z Estonska, Turecka, USA, Anglie a dalších zemí.. Možnost komunikace s lidmi z ostatních zemí hodně podporuje znalost jazyků- a to hlavně angličtiny. Internet je zároveň takovou naší velkou učebnicí - můžeme si snadno a rychle něco vyhledat a přiučit se něco nového. Na druhou stranu vznikají různé komunity, které mohou mít velice negativní vliv na společnost. Existuje nespočet lidí a influencerů, kteří jsou zastánci nenávistných názorů.

Například influencer Andrew Tate. Má miliony sledujících (zhruba 10 milionů) a dosahuje tím obrovského vlivu, a to hlavně na mladé chlapce. Andrew Tate šíří misogynii a toxickou maskulinitu po celém světě. Široce virální jsou jeho rozhovory a jejich útržky jsou po celém internetu. Je zastáncem názoru, že „skutečný muž“ nemá projevovat žádné emoce a že je mu žena vždy podřízená. Toxická maskulinita a nenávist vůči ženám šířená hlavně internetem tedy není malý problém, ale je obrovský problém pro celou společnost a má vážný dopad na dnešní utváření vztahů a psychické zdraví společnosti.

Podobný tomuto tvůrci v České republice, ačkoli není tak slavný jako on, je influencer známý jako „Sibiřan.“ Tento tvůrce, který se pohybuje hlavně na Youtube, často projevuje sexistické a misogynní výroky.

Dalším takovým problémem, který by se neměl brát na lehkou váhu, je šířený rasismus a generalizace menšinových skupin. Každodenně vznikají nenávistné a zesměšňující příspěvky, které se hodně často stanou virálními a tím podporují předsudky lidí a snižují jejich empatii k ostatním.

S tímto souvisí i takzvané „fake news“, neboli falešné zprávy a informace. Dezinformace se šíří extrémně rychle a často manipulují s lidmi, aby věřili absurdním názorům a lžím. Často příspěvky vyvolávají v lidech strach a hněv, protože pak se jimi dá lehčeji manipulovat.

Takhle bych tady mohla psát o dalších negativech šířících se nekontrolovatelně po internetu v různých formách. Třeba homofobie, „fatshaming“, transfobie, „gore“, celkově kyberšikana a mnoho dalších. Nebo můžu zajít do toho nejtemnějšího koutu internetu- a tím je Darkweb.

Samozřejmě také kvůli internetu a sociálním sítím a jejich příliš přesným algoritmům vzniká často závislost a chyba v komunikaci s reálným světem a ostatními lidmi.

Takže celkově bych řekla, že sociální sítě mají obrovský potenciál mít pozitivní vliv na společnost, ale bohužel, v současné podobě jsem toho názoru, že nám jako lidem spíše škodí.

Vojtěch Tvarůžek

Městské gymnázium a střední odborná škola Úpice

Ačkoliv se může na první pohled zdát, že kvůli sociálním sítím jsme si méně blízcí, já takového názoru úplně nejsem. Celkově se může zdát, že vzájemnost lidé oslabují stylem, že mají menší lidský kontakt, myslí jen na digitální svět a jejich život se skládá ze 70% bytí na internetu.

Položili jste si někdy otázku „Ale proč?“ anebo „Nechybí jim kontakt s lidmi?“ Já vám teď zkusím odpovědět, a to velice jednoduše. Minimálně na otázku „Nechybí jim kontakt s lidmi?“ je jednoduchá odpověď, nechybí. Takže tedy proč? Jak je to možné? Já sám jsem se ocitl v situaci, kdy mě vlastní přátelé zradili, nikoho jsem neměl, kromě sociálních sítí a videoher, kde jsem se během karantény začal víc pohybovat. Právě tam jsem našel útěchu v lidech, kteří mi rozuměli. Bavit jsem se s nimi každý den po škole, a tak nějak mi to vyhovovalo. Jediný problém byl, že většina z nich nezůstala dlouho. Až na jediného člověka, se kterým jsem v kontaktu už přes dva roky.

Během toho, co jsem se na internetu pohyboval, a stále pohybuji, jsem nepotkal jen lidi, co mi vyhovovali. Byli mezi nimi extrémisti, děti smějící se smrti a explicitnímu obsahu, hloupí lidé, kterým šlo třeba jen o peníze, lidé s divnými fetiši a lidé, kterým šlo hlavně o to, aby vás vytočili. Bylo jich tolik, že bych mohl dále vyjmenovávat, ale všichni měli jednu společnou věc. Měli své komunity nebo skupiny, ve kterých se podporovali a jakýmsi (někdy) divným způsobem měli rádi. Vždy je něco spojovalo. Bohužel bývá někdy špatně to, co je právě spojuje.

Osobně si tedy nemyslím, že by sociální sítě oslabovaly mezilidskou vzájemnost, jelikož i když to vezmu víc v hmatatelném světě, s mými blízkými se právě přes sociální sítě domlouvám, píšu, volám a už si nedovedu představit život bez tohoto kontaktu.

Na závěr bych tedy chtěl říct, že internet je naprosto jiný než ten náš svět, ale zároveň úplně stejný. Rozdíl je jen ten že, na internetu se lidé často chovají jinak než v realitě. Ovšem stejně jako v realitě, lidé tvoří komunity – ať už s politickými zájmy, volnočasových aktivit nebo čistě skupiny přátel. Tedy ne, nemyslím si, že by internet oslaboval mezilidské vztahy, ba naopak, posiluje kolikrát v tom, co máte rádi. Jen se, stejně jako v realitě, musíte obklopovat správnými lidmi. Těmi, kteří jsou vám sympatičtí, odporovat extrémů a věci, co jsou za okrajem tolerance.

Jáchym Svoboda

Univerzita Palackého v Olomouci

Boomeři a sněhové vločky: Jak vést mezigenerační dialog?

Současná společnost je svědkem velkých mezigeneračních rozdílů. Na jedné straně stojí generace takzvaných boomerů, lidí, kteří se rodili těsně po válce, což silně definovalo jejich pohled na svět a společnost. Na straně druhé se nachází sněhové vločky, lidé, které bychom mohli hledat zejména v generaci Z, avšak není to vždy pravidlem. Obě generace přicházely do diametrálně odlišných světů a poměrů.

Generace “Baby boomers”, hledá stabilitu zejména v práci, disciplíně a respektu k autoritám. Boomeři byli od útlých let nuceni respektovat vyšší společenskou autoritu, která se nacházela například v hodnotách, dnes možná až křečovitě, označovaných jako tradiční, v poslušnosti ku státu či (zejména v komunistických zemích) ku straně. Mezitím generace “sněhových vloček”, hledá hodnoty v seberealizaci, osobní svobodě, volnosti společenských poměrů a snaží se o “odtradičnění” některých zavedených kulturních řádů.

Domnívám se, že konkrétní témata, na kterých se obě generace neshodnou jsou mnohdykrát pouhými “bitevními poli”, kde se oba tábory střetávají. Dle mého názoru se jádro problému mezigeneračního dialogu nachází přímo v “generačních táborech”. Generaci starší vadí to, že jsou mladí až moc politicky či jinak angažovaní, že si “nedostatečně váží jejich tvrdé práce” a že je nerespektují. Mladé generaci zase vadí, že se staří nezajímají o jejich problémy, neslyší jejich výkřiky či dokonce zavírají oči před problémy budoucnosti, které na mladou generaci čekají.

Nyní nastává otázka, jak tedy mezigenerační dialog vést? Dialog mezi tak odlišnými skupinami by se mohl na první pohled zdát téměř nemožný, avšak samotnou podstatou diskuse a dialogu je najít shodu tam, kde se zdánlivě nemůže nacházet. Proto je nutné mezigenerační dialog vést a nesklouzávat k jednoduché karikatuře “druhého generačního tábora”. Mám za to, že základním pravidlem diskuse na jakékoli úrovni je respekt, otevřenost a slušnost. Pokud z mezigeneračního dialogu tyto aspekty vymizí, stane se z něj holá hádka, která nikdy nepřináší výsledky.

Zásadní je v mezigeneračním dialogu hledat to, co máme společné. Nepopírám, že je důležité diskutovat o tématech, na kterých se neshodneme, avšak je nutné mít stále na paměti to, co nás spojuje. Konec konců jsme jedna společnost a měli bychom jednat ku jejímu prospěchu jako celku. Generaci boomerů bych doporučil, aby více hleděla do budoucna, aby se snažila vidět, že naše společnost bude muset čelit problémům, které budou řešit jejich vnoučata či pravnoučata. Mladé generaci bych naopak doporučil ohlédnout se zpět, dokázat ocenit práci jejich prarodičů a uvědomit si, že stát, ve kterém žijí je výsledkem usilovné práce několika generací před nimi. Je také nesmírně důležité, abychom si navzájem naslouchali, abychom brali v potaz to, co trápí jak mladou, tak starou generaci a neodsuzovali se za to navzájem, nýbrž abychom usilovali o hledání společných řešení. Právě k takovým řešením nás může smysluplně a odpovědně vedený mezigenerační dialog přivést.

Cílem mezigeneračního dialogu by mělo být sbližování, nikoli oddalování mezi generacemi. Je důležité přicházet k druhé generaci vždy s otevřeností a s respektem a snažit se pochopit její problémy. Pokud tak budeme činit, může být mezigenerační dialog velice obohacující a prospěšný pro obě strany.

Eliška Mihatschová

Gymnázium, Trutnov, Jiráskovo náměstí 325

Sociální sítě a celkově digitální kultura byly vytvořeny proto, aby propojovaly lidi ze všech konců světa a ti se mohli mezi sebou sdílet. Stalo se to takovou samozřejmostí, že si bez nich nedovedeme život představit. Tak proč si kvůli nim připadáme tak distancovaní? Všichni je používáme, ale často si ani neuvědomujeme, jaký to má dopad na nás a naše vztahy.

Díky sítím se mohu udržovat ve stálém kontaktu s blízkými, se kterými se nevidím každý den, a aspoň mám možnost jim kdykoli napsat nebo vidět na jejich postech, co právě dělají. Víím, že jim zpráva dojde rychle a odpověď taky, na rozdíl např. od dopisů. A nejen, že se mohu propojit s blízkými, ale dokonce se mi otevírá možnost napsat i úplně neznámým lidem bez sebemenší námahy. Stačí reagovat na nové fotky z dovolené jedním komentářem a online konverzace začne. Někdy stačí poslat i vtipné video jen tak a okamžitě se cítíme propojeni humorem. Stejně tak jako konverzace začne, může i skončit, pokud se s danou osobou už nechceme dál propojovat z jakýchkoliv důvodů, tak ji jednoduše zablokujeme nebo prostě neodpovíme na zprávu, což v reálném životě je téměř nemožné a mnohem víc emočně náročné. Všechno je zkrátka o tolik zjednodušené, abychom se nemuseli zbytečně trápit sociální úzkostí a nemuseli překračovat hranici naší komfortní zóny.

Ovšem tím, že je všechno pouze přes obrazovku, vyskytne se tolik příležitostí pro faleš a nenávist. Tento odstup dovoluje lidem, aby se jednou zachovali vřele, poprosili vás o vaši pomoc, pro představu třeba o zápisy ze školy, a podruhé byli odmítaví a sobečtí ve chvíli, kdy potřebujete pomoc vy sami, protože nemusí snášet to napětí a přímou reakci druhého, která by pro jejich svědomí za normálních podmínek byla nesnesitelná. To, že nemáme možnost se při online konverzacích vidět, způsobuje mnohá nedorozumění a nepochopení. Tolikrát jsme byli raněni někým, kdo napsal až moc krátkou odpověď na naši zprávu nebo na ni ani nezareagoval. Nemáme totiž šanci vidět, co se ve skutečnosti děje na druhé straně, a jestli ten druhý to nemyslel jinak, než jak to vyznělo. Vnáší to do vztahů tolik nejasnosti a nepochopení, např. nepojmenované vztahy, které se v chatu tváří jinak než v realitě. Bohužel to je realita pro dnešní mladou generaci, a především právě mladým lidem v mém věku tato zklamání mohou hodně ublížit a způsobit pochybnosti i v dalších vztazích. Nehledě na to, že digitální kultura je založená na přetvářce a ukazování toho, jak by měl vypadat náš život a vztahy. Sama pociťuji, jak mě videa s tématy „kdyby chtěl, tak by mohl...“, „pokud vám někdy někdo ublížil, nahraďte ho někým, kdo vám nikdy neublíží“ nutí pochybovat o sounáležitosti s druhými a vzbuzují pocit osamocení a zrady. Sociální sítě

vůbec nepřipouští specifika konkrétního vztahu a vše generalizují.
Sociální sítě sice přinášejí obrovské možnosti propojení a usnadňují komunikaci, ale zároveň v sobě skrývají rizika, která mohou vztahy narušovat. Proto je důležité hledat rovnováhu mezi reálným životem a online světem, uvědomovat si jeho vliv na naše emoce a vztahy.

Anna Misarová

Jiráskovo gymnázium v Náchodě

Digital culture and social networks: Do they make interpersonal relationships stronger or weaker?

What is the biggest threat of the internet and social media? Is it AI, which completely changed our lives, deepfakes and disinformation, that are spreading out through the whole internet at the speed of light or is it something else? I would say that the major issue with social media is that it is slowly destroying our capability to communicate with each other in real life. About a year ago, I did a little experiment on myself. For a long time, I was feeling off and anxious because I've spent so much time scrolling through social media. So I've decided to put my phone away completely for two weeks. The only thing I had access to was my computer. The first thing I noticed in the beginning of my challenge was a certain relief. It was a relief from the constant urge to check my phone if someone responded to me or sent me a message, and also from the pressure of the overload of information. But moreover, I was surprised by the way I've started to communicate with others. It wasn't my phone which I've given attention to during the breaks - it was my classmates. And when I've come back from school, instead of watching reels on Instagram, I've spent time talking to my mum. I've never felt more connected with my friends and family. It's not only my experience (which can be very subjective) that proves how we are losing connection with others because of social media. Lately, more and more experts are warning the general public about it. For example, czech sociologist Roman Petrenko, who was a research leader of a study located in Prague, which examined mental health of young students said, that according to the research, 50% of them doesn't enjoy their life and 30% were seriously considering a suicide. And one of the factors of these horrible conditions is, surprisingly, excessive use of digital technologies. Because not only are teenagers neglecting their sleep for the sake of scrolling through socials, but they are also skipping leisure activities and losing interest in their hobbies. And one can think, what can be caused by conditions like that in a long time span? In my opinion, it is now the greatest challenge of our society - to fight off our attitude to social media. Because if not, we might get more and more lonely, secluded and depressed. And everyone knows that a human is by its very nature a social creature. So maybe everyone should try to give themselves a little break from digital technologies.

Jan Petira

Městské gymnázium a střední odborná škola Úpice

Úroveň politické kultury je v ČR spíše průměrná, místy možná i nižší než v jiných západoevropských demokraciích. Má své silné stránky, ale i výrazné problémy, například takřka úplnou rezignaci některých stran na slušnou a věcnou diskusi. Argument, že jako ročník 2008 situaci nemohu plně chápat, je oprávněný, ale jen částečně, neboť se politice poslední dva roky aktivně věnuji. Podle mě se problémy s politickou kulturou začaly stupňovat od roku 2013 po pádu vlády Petra Nečase, i když jejich kořeny sahají hlouběji, až k Opoziční smlouvě z roku 1998 a sporu o radar v Brdech v letech 2007–2008. Rozdělení společnosti dále nepopíratelně prohloubila pandemie Covidu–19 a válka na Ukrajině. Politická kultura tak postupně upadá, zejména kvůli rostoucí polarizaci společnosti na dva téměř neprostupné celky, mezi nimiž je někdy obtížné vést i jen úplně běžnou diskusi.

Uvedu příklad situace, která podle mě dobře vystihuje tento problém. Považuji se za občansky i částečně politicky angažovaného člověka, a proto se snažím chodit na mítinky různých politických stran. Dne 3. září jsem, proto navštívil i akci hnutí Stačilo! Obsah mítinku není podstatný, jen zmíním, že za davem podporovatelů stáli studenti a mladí lidé protestující proti výrokům paní Konečné a dalších členů hnutí. Jelikož se mi jejich názory také nelíbily, nevěřícně jsem nad nimi kroutil hlavou. Dorazil jsem až na poslední třetinu, a tak jsem se brzy rozhodl odejít. Po pár krocích na mě ale zavolalo několik starších dam, zjevně sympatizantek hnutí. Nechtěl jsem je ze slušnosti ignorovat, proto jsem k nim šel. Ve zkratce, kritizovaly vládu, ale hlavně protestující studenty. Když jsem vysvětloval, že i opoziční strany a jejich příznivci útočí na vládní politiky stejně či ostřeji, bylo to marné. Přesto mám pocit, že jsem zůstal slušný, a tím snad přispěl ke kultivaci politické kultury. Podle mého názoru je nejdůležitější, aby se politici i občané chovali slušně a zodpovědně. V krizích je hlavní, aby lidé jednali s klidem, hádky a napadání politické kultury určitě nijak nepomůžou. Velkým problémem je také otázka ne/plnění politických slibů. Politici mají tendenci před volbami často slibovat kroky, které později neuskuteční, ať už z důvodu kompromisů, nebo protože šlo o nereálné proklamace a někdy se jim možná do toho ani nechce. To častokrát vede k frustraci voličů, následovanou úbytkem důvěry v politiku a následně k ještě větší polarizaci společnosti. Přesto když politici své sliby naplní nebo alespoň transparentně vysvětlí, proč je nemohli dodržet, by měla být důvěra občanů a tím i samotná politická kultura posílena. Dále je nutné edukovat hlavně mladé lidi, aby chodili k volbám a alespoň okrajově se o politiku zajímali. Dobrou zkušeností jsou například Studentské volby, na nichž jsem měl možnost se podílet jako předseda volební komise. Ideálně by se

měla tato témata probírat více už na druhém stupni základních škol, ale samozřejmě bez vnucování konkrétního názoru žákům. Další věcí důležitou pro udržení politické kultury na určité úrovni jsou veřejnoprávní média, jejichž cílem nemá být senzace, ale vyvážený a široký záběr, což je alespoň prozatím stále realita. Je tedy nezbytné, aby lidé podporovali slušné politiky, média i osobnosti, které se snaží politickou kulturu u nás kultivovat a bránit jejímu dalšímu možnému úpadku.

Martin Fiala

Gymnázium Trutnov

Jak vést mezigenerační dialog? aneb Je dnešní společnost opravdu ztracená?

Problematika mezigeneračních neshod či nedorozumění se za posledních několik dekád stala velmi diskutovaným tématem. Mezigenerační propast nikdy nebyla tak hmatatelná, jako právě v dnešní době.

Se stále zvyšujícím se trendem globalizace a technického pokroku se není co divit, že nám dříve narození nerozumí a nevědí, jak s námi mluvit. Velkou změnou je mimo jiné to, jak spolu my, mladí, komunikujeme. Nekonečný příval textových zpráv, „lajky“ či „zobrazeno“ jsou pro starší generaci zcela nepochopitelné jevy. Frustraci z nepochopení pak nepomáhá ani fakt, když mladý člověk napíše například své babičce do SMS: „Ok, dik.“ a použije velké množství smajlíků. Starší generace tomuto způsobu vyjadřování zkrátka nerozumí. Myslím si, že by naše generace měla brát více ohled na tyto kontrasty a přistupovat k dialogu s větší empatií, a to nejen v online prostoru. Pozitivním shledávám různé články a reportáže, které vysvětlují lidem vyššího věku různé „mládežnické“ pojmy či slang mladých.

Inspirativní místo k nahlédnutí, jak se dá mezigenerační konflikty řešit je církev. Jasným příkladem je například farnost v Trutnově, kde jsou věkové rozdíly patrné, ale z nějakého důvodu tito lidé drží spolu a nebojí se vést právě již v názvu zmiňovaný mezigenerační dialog. Farníky spojuje jedna ideologie a zájem, a tím je Bůh. Společné pojitko mezi lidmi „různých světů“ může být právě něco, co dané skupiny sblíží. Něco, co mají společné. V tomto případě je to právě víra, ale nemusí to být jediný možný příklad. Dalším předmětem, jež spojoval generace, který jsem mohl pozorovat, je poněkud ožehavý. Jde o politické názory. Na začátku září jsem absolvoval výměnný pobyt v Německu. V hostitelské rodině jsem vedl mimo jiné rozhovor o válce na Ukrajině. Pana Hendrika zajímal pohled české společnosti na hrozící nebezpečí ze strany Ruské federace. Fascinuje mne to, že i přes značný věkový rozdíl, jazykovou i kulturní bariéru jsem se cítil s tímto mužem velmi propojený. Tím propojením byla právě společná hrozba a vnímání politického dění. Dorožumívali jsme se třemi jazyky, někdy i rukama, ale věkový rozdíl byl rázem smazán.

Mezigenerační propas se bude s větším technologickým a společenským vývojem stále prohlubovat. Když „boomeři“ byli mladí, nebyly tak obrovské generační rozdíly. Jelikož dnešní doba je velmi odlišná od dob předešlých, je zřejmé, že se starší lidé v naší moderní soudobé společnosti připadají

opomenutí. Móda – vytahané oversized oblečení, hudba – která na postarší působí, jako sprostota. Politika – kdy si politici vzpomenou na seniory jen před volbami. Staří lidé se zkrátka cítí jako cizinci ve vlastní zemi, ve které celý život žili a pracovali. Přitom vést mezigenerační dialog není nemožné, lidem se to v různých částech společnosti daří. Myslím si, že je povinnost právě naší generace se o nejstarší zajímat a dávat jim možnost se vyjádřit. Mluvme víc o tom, co nás spojuje, než o tom, co nás rozděluje. Buďme tedy empatičtější a trpělivější k dříve narozeným. Dejme jim prostor.. Zajímejme se o ně, ať nás v dnešní polarizované společnosti nespojuje jen naše řeč a jednou za rok hokejové mistrovství, ale i ohleduplnost a respekt.

Filip Kudlej

Městské gymnázium a střední odborná škola Úpice

Sociální sítě: sluha, nebo pán?

Dnes ráno se mi stala zvláštní věc. Ráno jsem vstal a místo toho, abych hned popadl mobil a podíval se, co se stalo nového na sociálních sítích, se zájmem jsem vyhlédl z okna. Na mobil jsem v tu chvíli ani nepomyslel. Zdá se to jako maličkost, kterou by si jeden ani nevšiml, ale byl to pro mě nezvyklý zážitek. Normálně na sítích trávím až nezdravě mnoho času. Tohle celé mě dovedlo k zamyšlení, jaký na nás mají sociální sítě dopad a jak se vyvarovat závislosti.

Jako první bych zdůraznil, že i přes všechna negativa sociálních sítí je to velký posun společnosti a má své výhody. Spojení lidí na dálku po celém světě je určitě jedna z nich. Tímto si držíte přátele a rodinu na blízku, i když jste sami daleko. Dále navazovat nové vztahy ještě nikdy nebylo tak jednoduché. Na sociálních sítích najde každý svoji komunitu lidí a nikdy se nebude nudit.

Nebýt nikdy sám je občas zrádné. Dle mého názoru je to jeden z důvodů, proč sociální sítě přináší tolik negativ. Když jste pouze sami se sebou, mozek si dokáže odpočinout od obrovského množství informací ze sociálních sítí. Stále vidíte pouze ostatní, jak se baví a vy se často cítíte, jako by vám protékal život mezi prsty. Pověštinou je to jen pocit vyvolaný právě sociálními sítěmi. Každý tam zveřejní vždy jen to, co sám chce sdílet, a lidskou vlastností je se s ním porovnávat. Většinou to jsou jen skvělé věci, které můžou ostatní závidět, ale realita může být klidně jiná.

Povrchní komunikace je další problém sociálních sítí. Lajky a emoji postupně zabíjí hloubku opravdového rozhovoru. Díky tomu mizí hloubka vztahů mezi lidmi a u stolu plného lidí nakonec stejně každý sedí u svého telefonu.

V neposlední řadě je tvorba závislosti a ztráta neskutečného množství času. Závislost vzniká nenápadně. Člověk si řekne, že se jen podívá, co je nového. Rázem se probere a zjistí, že již deset minut kouká na krátká zábavná videa. Tato videa uvolňují dopamin a dodávají pocit štěstí a pocit odměny. Jakmile se vám tato situace stane desetkrát denně, máte slušný recept na závislost.

Jak teda naložit se závislostí? První krok je přiznat si problém. Pokud víte, že ztrácíte nezdravé množství času na sociálních sítích, nejlepší je stanovení hranic. Například neotvírat je první hodinu ráno, nebo klidně celý jeden den v

týdnu. Často pomáhá nahradit je jinou aktivitou. Místo bezcílného koukání na videa raději věnujte čas sportu, nebo literatuře a zjistíte, že ze sebe budete mít večer lepší pocit. Důležité je používat sítě vědomě, ne z nudy, a víc času věnovat skutečným vztahům kolem sebe.

Můj osobní pohled na sociální sítě je kladný. Díky nim jsem poznal spoustu skvělých lidí a zažil věci, co by se jinak nikdy nestaly. I když jsou nebezpečné pro nás jako společnost, myslím si, že díky nim je svět jednodušší, a pokud je člověk duchapřítomný, dokáže si strávený čas pohlídat.

Na závěr bych rád vzkázal: Sociální sítě jsou skvělý sluha, ale špatný pán a je třeba se před nimi hlídat a žít realitou.

Diana Kauzak

Biskupské gymnázium, církevní základní škola Hradec Králové

Mizející myšlenky

Když jsem byla mladší, tak se mi ve třídě přezdívalo knihomolka. Knihy byly moje vášeň, nadšení a nejoblíbenější činnost. Čtení pro mě bylo útulné a pevné obejmutí. Ráda jsem chodila do knihovny, kde jsem si každý týden půjčovala klidně deset knížek naráz. Jakmile jsem otevřela knihu, tak mě moje fantazie a písmenka přenášela do jiných realit, mimo dosah. Prožívala jsem stovky různých životů. Dalo by se říct, že knihy byly mojí identitou, dělaly ze mě mě.

Něco se ale změnilo.

Ve věku jedenácti let jsem objevila Tik Tok. Postupně, ani nevím jak, jsem začala upřednostňovat sociální sítě před knihami. Algoritmus, mě jakoby pavouk obmotával do pavučiny krátkých videí. Za odměnu jsem dostávala falešný dopamin.

Nemyslete si, že bych zahodila čtení úplně, to samozřejmě ne. Problém byl v tom, že jakmile jsem se snažila ponořit do děje, tak mi to najednou nešlo. Ta lehkost a volnost, kterou jsem při čtení cítila, byla pryč. Ztratila jsem schopnost vžít se to knížky, nyní jsem jenom četla slova. Místo bývalého oceánu fantazie mi zbyla malá kapka vody.

S časem se to zhoršovalo, Tik Tok pohlcoval veškerý můj život. Čas před spaním, po probuzení, čekání na zastávce, přestávky mezi hodinami – tohle vše bylo doprovázeno krátkými videi. Když jsem si vzala knížku, tak nejenže jsem se nedokázala vžít do děje, nedokázala jsem ani číst deset minut v kuse.

Kauzální efekt – nadměrné využívání sociálních sítí vede k výraznému zhoršení schopnosti koncentrace.

Tehdy, ve svých třinácti letech, jsem pochopila, že je zle. Známký jely dolů, neustále mě bolela hlava, touha po falešném dopaminu naplňovala celé moje tělo, až jsem měla pocit, že to začínám fyzicky cítit. Snažila jsem se čas u obrazovky omezit, ale nefungovalo to. Limit na danou aplikaci jsem vždy vypnula, odložila, a nebo jsem přešla na jinou sociální síť. Pochopila jsem, že jediné, co mi může pomoci, je detox od sociálních sítí, a tak jsem je jednoho sobotního rána všechny smazala.

Pocit, který jsem cítila po dvou týdnech, je něco nepopsatelného. Nevrátila se mi sice schopnost vžívání do knih, nebo alespoň ne hned, ale měla jsem konečně pocit volnosti. Moje mysl začala sama generovat myšlenky. Místo pasivního nabírání informací z Tik Toku mě nutila přemýšlet.

Dnes, když mi je patnáct, na to zpětně koukám prostřednictvím této eseje, a jsem na sebe neskutečně pyšná. Jsem pyšná na to, že jsem dokázala se svojí závislostí něco udělat, vybudovat si se sociálními sítěmi zdravý vztah, ale hlavně se naučit zase myslet. Samostatně nad něčím uvažovat, vybudovávat si vlastní názor, a dokonce opět najít vášeň ve svých oblíbených knihách.

Lidé se v dnešní době pod vlivem sociálních sítí, mohou setkávat s tzv. pocitem mizejících myšlenek. Hustá mlha místo fantazie, prázdnota místo pocitů, a zejména izolace. Kladu si tedy otázku - Jak vůbec můžeme navazovat mezilidské vztahy, když nám chybí vztah mezi námi a naší myslí?

Marianna Kohoutová

Univerzita Karlova- Husitská teologická fakulta, CEVRO UNIVERZITA

Na sociální síť jsem vstoupila dávno předtím, než jsem si začala uvědomovat, jak moc mohou měnit člověka. Byly pro mě útočištěm. Místem, kde jsem se nebála projevít to, co mě těšilo, i když na základní škole jsem byla „tou jinou“ - nepříliš populární, snad až příliš svá. Internet mi dal svobodu. A nejen to: dal mi i publikum. Rychle jsem získala sledovatele, lajky, uznání.

Jenže každý dar má i svou stinnou stranu. Sociální síť ve mně posilovaly pocit odlišnosti, který už tak působil jako záminka k nenávisti spolužáků. A když se začali odvracet i ti internetoví fanoušci, sevřel mě strach. Začala jsem se měnit - ne vědomě, spíš pomalu, nenápadně - do podoby, která odpovídala obrazu internetové osoby, jíž jsem se stala. Ve škole mi říkali, že jsem na sítích jiná než v realitě. Já jsem to nepopírala. Brala jsem to jako roli, kterou hraju. Jenže po čase už jsem ani sama nevěděla, kdo vlastně roli hraje a kdo je skutečný.

Tahle zkušenost není jen moje. Je to zkušenost celé generace, která vyrůstala v prostředí, kde se digitální a skutečný svět prolínají. Sociální síť dokážou propojovat i oddělovat zároveň. Umožňují nám najít komunitu, slyšet příběhy lidí z druhého konce světa, najít inspiraci a podporu. Zároveň nás však svádějí k přetvářce, izolaci a k nahrazování skutečných vztahů povrchní interakcí.

Vzájemnost, kterou tam hledáme, je často jen iluze. Lajk není objetí. Sdílení příspěvku není rozhovor. A přesto - nelze říct, že by síť jen oslabovaly naše vztahy. Naopak: mnohdy pomáhají spojit lidi, kteří by se jinak nikdy nepotkali. Slouží aktivistům, vzdělávání, pomoci druhým. Jsou tedy jako zrcadlo: odrážejí to, co do nich sami vkládáme.

Sociální síť mají schopnost otevírat horizonty, které by v běžném životě zůstaly nedostupné. Umožňují setkání s lidmi a myšlenkami, jež by nás jinak minuly. Tato otevřenost však nese dvojí tvář - stejně jako v realitě, i v digitálním prostoru se setkáváme s dobrem i zlem, s inspirací i manipulací. Pokud na to nejsme připraveni, může mít vliv, který zasahuje hlouběji, než bychom čekali.

Proto je nezbytné chápat, že digitální svět není „mimo“ realitu, ale její prodloužení. Všechna naše slova, gesta a projevy v něm mají důsledky. Zodpovědnost jednotlivce zde získává nový rozměr: každý z nás spoluutváří prostředí, ve kterém se ostatní pohybují.

A právě tady začíná skutečná výzva: rozhodnout se, zda sociální sítě využijeme jako prostor pro přetvářku a tlak, nebo jako nástroj solidarity, porozumění a autentického spojení. Budoucnost sociálních sítí není jen otázkou algoritmů - je otázkou nás samotných

Matouš Rybář

Expediční střední ScioŠkola

Politiku si můžeme představit jako zataženou oblohu, přes kterou občas prosvítne slunce. Politická situace je, dle mého názoru, odrazem společnosti. Když se smíříme s jejím současným stavem, státy zakrní. Pokud však se změnou začneme každý, věřím v lavinový a pozitivní efekt s přínosem pro celou společnost. A zatažená obloha bude muset ustoupit slunečnímu svitu...

Politickou kulturu můžeme vnímat hlavně skrze slova. Ať už v debatě mezi politiky, v poslanecké sněmovně “v boji o pultík” nebo v kampaních. To, co české politice chybí, je respekt, kultivovanost, umění naslouchat a lidskost.

Nedostatek těchto hodnot vyústil v nedůvěru a negativní vztah k politice. Ať už pouze v jedné části politického spektra nebo plošně. A to je právě způsobeno nízkou úrovní politické kultury a samozřejmě bezpočtem větších či menších kauz (Dozimetr, Čapí hnízdo, Bitcoin, rasistické plakáty atp.). Spousta lidí ztratila důvěru v naše instituce a demokracii. Postoj k volbám je také velmi skeptický. Příliš mnoho lidí nevěří Ústavnímu soudu a prezidentovi, kteří by měli být zárukou demokracie.

Jak je možné, že část voličů nevěří v regulérní výsledek voleb?! Dnes jsme si už zvykli na jakýsi zavedený standard toho, že volby “nic nezmění”. Volíme spíše menší zlo, protože nemáme stranu bez předchozího morálního selhání. O politiku se už moc nezajímáme, protože jsme vývojem často zklamáni. Pokud chceme podporovat svého favorita, musíme často mnoho “přešlapů” přehlížet a rozhodovat se dle principu “vyšší priority” (např. setrvání v NATO, v EU...).

Velkým etickým problémem naší republiky je nerozhodnost. Neumíme zaujímat jasné a včasné postoje a často měníme názory. Například, jak je možné že 35 let po revoluci není komunismus vnímán jako nacismus? Navíc, je mu umožněno reprezentovat naši republiku v potenciální vládnoucí straně.

Politikům jsem věřil v časech, kdy pro mě politika nebyla důležitá. To se však s mým prohlubujícím se zájmem bohužel změnilo. Přišel jsem o všechny iluze. Ale proto jsem rád, že máme v politice někoho jako je Petr Pavel. Myslím si, že prezident Pavel napomáhá ke zvýšení politické kultury u nás. Je to osobnost, které si vážím a má můj respekt. Například, když se v prezidentských volbách řešila jeho a Babišova minulost a působení v KSČ, tak se mi líbilo, jak se zachoval. Přiznal se k tomu, omluvil se. Jeho lidskost a přímost je vlastně na naší politické scéně poměrně nekonvenční. Oproti tomu

Babiš, tuto svou minulost klasicky popírá. Což je bohužel častý rys naší politiky.

I když jsem vyjmenoval spoustu složitých problémů, které mě trápí, řešení je, myslím, jednoduché. Je důležité opět začít odspodu, od obyčejných lidí, ideálně v mladém věku. Důležité je se zaměřit na vzdělávací systém. Na školách je potřeba více apelovat na kritické myšlení, získávání a třídění informací, tvoření si vlastního názoru, více debatovat a učit se obhajovat vlastní názory. Komunikace, dialog se vzájemným respektem a naslouchání jsou řešením.

Výsledky studentských voleb a zájem mladých o politiku mě zatím uklidňuje. Důležité je začít u mladých a u každého z nás. „Budoucnost je psána rukou těch, kteří dnes sedí v lavicích.”

Miriam Boumová

Biskupské gymnázium, Hradec Králové

Digitální kultura a sociální sítě: Posilují, nebo oslabují mezilidskou vzájemnost?

V Česku používá sociální sítě denně přes 7 milionů lidí, tedy více než 60 % populace. Ráda bych se v této eseji věnovala tomu, jaký mají sociální sítě – převážně Instagram a Facebook – a jejich každodenní užívání dopad na mezilidské vztahy. Budu mluvit ze své zkušenosti, tedy převážně o tom, jak vnímám vliv sítí na mou generaci. Každý je má, každý je používá, zkus to taky. Tohle byla má a věřím, že i motivace většiny lidí si sociální sítě založit. Chtít jít s dobou, vyzkoušet to, přizpůsobit se dnešnímu světu a lidem. Naše vlastní zvědavost a tlak okolí jsou hlavní motivací na sítích působit. Sítě nás do sebe rychle vtáhnou, algoritmy ošálí a než si to uvědomíme, už nejsou jen doplňkem našeho života, ale něčím víc – důležitým místem dění. Místem, kde sdílíme své životy, sledujeme životy ostatních a zajímáme se o druhé.

Je však tento zájem upřímný a vůbec skutečný?

Dle mého názoru ne. Myslím si, že to, co na sítích mnoho lidí označuje jako zájem, je ve skutečnosti pouhá zvědavost. Jsme zvědaví a digitální prostředí nám umožňuje nasycení zvědavosti bez skutečné interakce. Lidé, které sledujeme, často skutečně neznáme. Na sítích je označujeme jako přátele, ale skutečnou podporu, přijetí a bezpečí nám schopni poskytnout nejsou. Většinu podpory a opravdového přijetí pocítíme až skrze fyzické setkání, proto je velmi důležité vídat lidi v reálném životě. To, jakým způsobem lidé mluví, navazují oční kontakt a celková řeč jejich těla, je obrovskou částí toho, kým jsou. A když na reálná setkání a kontakt dostatečně nedbáme a trávíme náš drahocenný čas pasivním sledováním místo smysluplného budování, přicházíme o příležitosti tvořit vztahy. Vztahy, které obrovským způsobem ovlivňují naši spokojenost a kvalitu života.

Velkou část lidí, které na sítích sledujeme, blíže neznáme, pouze vidíme to, jak chtějí na druhé působit. Jejich reálný život není tak zářný a krásný, jak ho na sítích prezentují. Tuto skutečnost si však dostatečně nepřipomínáme a neuvědomujeme. Naše uspokojená zvědavost, bez opravdového vztahu s druhými, vede k závisti. Chci vědět, co má druhý, ale ne proto, abych ho pochopil, spíš abych to mohl poměřit se sebou.

Moc bych si přála, aby si více z nás uvědomovalo sílu a hodnotu skutečných, osobních setkání, kde není třeba hledat schválení od druhých prostřednictvím lajků. Je důležité si připomínat, že za každým profilem na sociálních sítích je reálný člověk se skutečnými emocemi, který touží po vzájemné podpoře a porozumění

Marek Hauck

Gymnázium Boženy Němcové, Hradec Králové

Bubliny neshod

Sociální sítě se staly nedílnou součástí každodenního života všech svých uživatelů. A to je fakt. Co je však ještě znepokojivější, je skutečnost, že si je ani nemusíte sami instalovat, přicházejí totiž už předem zabudované jako součást systémových aplikací, které výrobci do mobilních telefonů zařazují díky spolupráci s těmito platformami. Tento marketingový tah umožňuje, aby se sociální sítě uživatelům nenápadně vnucovaly hned od prvního okamžiku, kdy začnou svůj mobilní telefon používat. Chápu, žijeme v době silného kapitalismu, kde kšeft je kšeft. Přesto se nabízí otázka, jestli neexistují humánnější způsoby, jak přesvědčit člověka, aby si sociální síť stáhl a používal ji? Žijeme tak, jak žijeme, a lze s jistotou tvrdit, že téměř každý chytrý telefon s přístupem k internetu má nainstalovanou alespoň jednu sociální síť. K tomu chytrý telefon má v dnešní době a zemi kolem 82 % [1] obyvatel. Čistou logikou lze uvážit, že se na sociálních sítích pohybuje přibližně něco přes 8 milionů uživatelů, pokud bychom předpokládali, že všichni majitelé chytrých telefonů sociální sítě využívají. Pro realističtější odhad si však můžeme dovolit odečíst zhruba 2 miliony uživatelů, což odpovídá polovině seniorů a většině dětí mladších 10 let. [2] Suma sumárum se tak dostáváme k celkovému počtu uživatelů sociálních sítí v České republice – přibližně 6 milionů. To není jen malá skupinka přátel, ale zhruba 60 % populace ČR. V takovém množství uživatelů se na sociálních sítích dá vykonávat nekonečná řada činností – od čisté komunikace, přes prodej zboží, až po hledání nových přátel. Myšlenka sociálních sítí je v jádru krásná. Mezilidské interakce mohou probíhat na kilometry daleko, z pohodlí vašeho domova či z jakéhokoliv místa s přístupem k internetu. Každé světlo má i svůj stín. Stav, v jakém se sociální sítě dnes nacházejí, tento původní účel často nenaplnuje a mnohdy ani naplnit nemůže. Giganti jako Instagram, Facebook či dokonce YouTube se za ta léta vyvinuli do podstatně podobného modelu: platformy, kde můžete komunikovat se svými přáteli a zároveň sledovat dění ve světě prostřednictvím krátkých videí či jiného obsahu sdíleného ostatními uživateli. Co je na tom vlastně špatné? Distribuce. Samotné příspěvky na vině nejsou, na rozdíl od distribuce. Na výše zmíněných sociálních sítích se totiž obsah, který se k vám dostane, určuje algoritmus, který se učí z toho, jak vy reagujete na příspěvky. Buďte se vám obsah líbí a

algoritmus vám bude dodávat podobný obsah, nebo se vám nelíbí a takovýto obsah vám dodávat nebude. Tyto algoritmy dávají základ vzniku takzvaných sociálních bublin, které podkopávají naši mezilidskou vzájemnost. Život v sociálních bublinách působí až téměř utopicky. Uživatelé, často vedeni oblíbeným influencerem, se ve většině názorů své sociální skupiny shodují. Influencer diktuje, co je kde špatně, oni jeho názory bezmyšlenkovitě přebírají. Ve chvíli, kdy se v diskusi na sociální síti střetnou dvě opačně smýšlející sociální bubliny, nastává okamžitě konflikt. Ten většinou nemá žádné rozumné řešení, protože v neřízené debatě dochází pouze k vzájemnému překřikování. Jediná pořádná obrana proti upadnutí do některé ze sociálních bublin jsou selský rozum a schopnost přemýšlet kriticky. Je důležité aktivně vybírat, čemu věřit, a nebrat vše, co vidíme na sociálních sítích, automaticky za pravdu. Stejně tak je užitečné se občas podívat na obsah z opačného úhlu, abychom si vytvořili vyváženější pohled na svět. Sociální sítě nám poskytly úžasné možnosti komunikace, vzdělávání a sdílení informací, a přesto jejich současná podoba přináší značná úskalí. Algoritmy a sociální bubliny často zkreslují realitu, posilují polarizaci a omezují skutečnou mezilidskou interakci. Je proto na každém z nás, abychom si uvědomili jejich vliv a snažili se využívat tyto platformy uvědoměle, s kritickým pohledem a respektem k různorodosti názorů.

Reference cit. 25.9.2025

1 <https://csu.gov.cz/>

2 <https://scitani.gov.cz/vekova-struktura>

Lucie Hrušová

Biskupské gymnázium Hradec Králové

Každý z nás se denně setkává s lidmi různých generací. Ať už to jsou rodiče a prarodiče, sourozenci, učitelé nebo třeba prodavači v obchodě. Tyto generace spolu musí každý den vycházet a komunikovat. Boomeři – naše babičky a dědečci nevyrůstali s moderními technologiemi a je to pro ně všechno nové. My – sněhové vločky máme mobily prakticky od dětství a bereme to jako nesdílňnou součást našich životů. Ráda bych přiblížila tento mezigenerační komunikační problém, kterému se v našich životech nevyhneme.

Jedním z hlavních důvodů, proč si generace nerozumí je, že jsme každý vyrůstali v jiných životních situacích. Prarodiče vyrůstali za komunismu, pamatují si jídlo na příděl a museli s ním šetřit, všechno bylo hlídáno a oni byli zvyklí na pevný řád. Proto taky třeba tolik nemluvili o svých pocitech jako jsou mladší generace zvyklé a boomeři si pak myslí, že jsou přecitlivělí. Mladší generace tenhle režim vůbec nezažila a může se jen domnívat jaké to asi bylo, ale starší generace by jim to neměli vyčítat, protože to, do jaké doby jsme se narodili nikdo neovlivní.

Dalším problémem může být také domluva přes mobilní zařízení. Dnes je zvykem psát rychlé zprávy, fungovat na sociálních sítích a řešit vše hned přes telefon. Starší tohle nemají zažité, proto přechod na tento druh komunikace pro ně je složitý a my bychom je v tom měli hlavně podpořit a pomoci jim se v tomto světě zorientovat.

V komunikaci mezi generacemi často brání přístup každého z nás. Někteří si myslí že boomeři jsou zaseklí v čase, a naopak že sněhové vločky jsou rozmazlení touhle dobou. Měli bychom se nad to povznést a zkusit se na to podívat z jiného úhlu a snažit se vcítit se do druhé osoby. Mnoho lidí jen mluví a mluví, třeba o svých problémech a pocitech a už nenaslouchají tomu druhému. Zkusme hlavně bez výsměchu a s trpělivostí naslouchat i vysvětlovat, aby se všichni v téhle společnosti cítili dobře.

Z vlastní zkušenosti vím, že někdy je to těžké, obzvlášť když naším normálním slovníkem jsou i slova převzatá z anglického jazyka, jako např. randoom, cool a crazy. Proto bychom měli bez výsměchu a s pokorou vysvětlit význam těchto slov starším generacím, které se díky tomu třeba budou v této společnosti cítit lépe. Zároveň si ale všichni něco prožili a měli bychom respektovat názory druhých. Pokud najdeme společná témata,

pomůže to zlepšit vztahy a s trochou humoru se i odlehčí atmosféra. Pozor ale aby to nepřerostlo v sarkasmus.

Generace se liší, ale to je něco, co my ovlivnit nemůžeme. Pokud ale budeme dobře komunikovat a budeme ostatní brát takové, jací jsou, pak se generační rozdíl v komunikaci může výrazně zmenšit. Možná právě mezigenerační dialog je to, co dnešní svět potřebuje. Tak se všichni aktivně zapojme ať všichni mají pocit, že do této společnosti patří.

Eliška Neumannová

Jiráskovo Gymnázium Náchod

Můj první telefon byl Nokia 3310 a odpoledne jsem trávila u Kouzelné školky, ale dospěla jsem do světa, kde jsou standardem sociální sítě. Ve třinácti jsem si založila první účet na Instagramu, o pár let později účet na Facebooku, sledovala jsem youtube a pročítala reddit.

Od té doby jsem ráda, že můžu napsat zprávu i tomu s kým se tak dobře neznám, a že můžu sledovat životy přátel, kteří žijí daleko a příliš se nevidáme. Jsem vděčná za stále otevřený zdroj inspirace, za možnost objevit nové umělce, hudbu, filmy, za možnost poznávat kreativní lidi kolem sebe a vidět, že je možné dělat víc. Jsem ráda za to, jak informovaná můžu být a jak mám situaci u nás i ve světě z nespočtu zdrojů na dosah ruky.

A přesto mi sociální sítě ani kontakt online nenahradí mezilidský vztah. Chybí jim totiž zodpovědnost. Zodpovědnost za to, že se ozvu, za to, že se zeptám jak se daří. Mám pocit, že přicházím o spoustu dříve nepostradatelných lidí kvůli insta stories. Připadá mi, že když jednou za čas uvidím fotku nebo myšlenku z jejich života, automaticky zůstáváme v kontaktu a náš vztah se nemění. V realitě se pak potkáme po několika letech a já netuším, jaký člověk přede mnou stojí.

S tímto problémem jsem nejvíce konfrontována při cestování. Někoho poznám, něco spolu zažijeme, mezitím proběhne několik hlubokých konverzací a pak si vyměníme instagram a rozloučíme se. Já už v té chvíli vím, že se o něm nic dalšího podstatného nedozvím. Víím, že si nenapišeme. Víím, že odted' už jsem pouze informovaná o navštívených koncertech a dovolených.

Tuto frustraci jsem začala řešit radikálním způsobem. Odevzdávám svá přátelství do rukou České pošty. Vyměňuji si adresy a posílám pohledy. Peníze utrácím za známky a obálky. Učím se popsat měsíce života v několika listech a napsat jen to nejdůležitější. Je to trochu tenisová hra, míček je vždy na jedné straně hřiště a někdy je mezi odpaly i několik týdnů. Člověk nemůže zapomenout odepsat, protože by to znamenalo toho druhého ztratit. Dopis pro mě znamená trpělivost a důvěra v druhého, že odepíše. Není v něm místo pro zahlcení zprávami, cinkající telefon a stále rozsvícenou obrazovku. Zůstává nadšení, když ve schránce člověk objeví milou obálku.

Berenika Brožíková

Biskupské Gymnázium Hradec Králové

Česká politika je dle mého názoru na velmi vysoké úrovni, zejména v porovnání s některými jinými zeměmi, kde stále vládne komunismus nebo přímo diktatura. V tomto směru je Česká republika vyspělá a můžeme být hrdí na to, že žijeme v demokratické společnosti, kde existují svobodné volby a kde si lidé mohou otevřeně říkat své názory. Od roku 1989 jsme ušli obrovský kus cesty a je vidět, že česká politická kultura se postupně posouvá správným směrem.

Na druhou stranu je jasné, že komunismus naší zemi i na vnímání politiky občany zanechal hlubokou stopu. Lidé si zvykli, že jim politici pravdu neříkají, a tento nedostatek důvěry se přenesl i do současnosti. I dnes se často stává, že politici něco slíbí, odprezentují v pozitivním světle, ale následně své sliby mění ve svůj vlastní prospěch. Tato neupřímnost má kořeny v době, kdy byl celý režim postavený na propagandě – na šíření lží o Západě, zamlčování pravdy a přiřítání úspěchů Východnímu bloku. Pravda by přitom měla být základní hodnotou politiky. Výrok politika slyší často miliony lidí a dokáže ovlivnit jejich názory i postoje. Pokud se politik rozhodne vědomě lhát, podkopává tím důvěru veřejnosti v politiku jako celek.

Další problém, který v české politice vnímám, je nedostatek respektu. Politici se často nesoustředí na věcnou debatu, ale útočí na své protivníky osobně, zlehčují jejich práci nebo je urážejí. To nepůsobí dobře nejen mezi samotnými politiky, ale hlavně před občany, kteří od svých volených zástupců očekávají, že budou schopni spolupracovat a hledat kompromisy.

Samozřejmě bychom měli zmínit i pozitivní stránky české politiky. Máme fungující parlament, nezávislá média a možnost svobodně vyjádřit svůj názor. V porovnání s mnoha státy, kde vládne autoritářský režim a opozice je potlačována, je to velká výhoda, které bychom si měli vážit.

Podle mě je ale potřeba dál pracovat na zvyšování politické kultury. Politici by měli více naslouchat občanům, jednat otevřeně, říkat pravdu a ukazovat respekt i svým protivníkům. Stejně tak ale i občané by měli aktivněji sledovat politiku, chodit k volbám a nenechat se manipulovat. Jen tak může demokracie opravdu fungovat a posouvat se dál.

Karolína Slaninová

Městské gymnázium a střední odborná škola Úpice

„Boomeři“ a „sněhové vločky“: Jak vést mezigenerační dialog?

Když se řekne generace boomerů a generace sněhových vloček, většině lidí se hned vybaví obrázek dvou úplně odlišných světů. Na jedné straně generace, která vyrůstala bez telefonů, internetu, bez sociálních sítí, pro které bylo v životě důležité reálné přátelství, rodina a to, že se v pět po škole sejdou na náměstí u kašny, generace pro kterou, dodržet slovo znamenalo, opravdu ho dodržovat, jelikož si nemohli zavolat, nebo napsat textovou zprávu a na něco se vymluvit. Na druhé straně mladí lidé, pro které je online svět stejně tak samozřejmý jako dýchání, s kamarády se baví výhradně přes telefon a osobní kontakt nahrazují zatelefonováním, nebo posláním reelska na instagramu, generace, která se na přírodu a na svět okolo kouká skrze videa na sociálních sítích. A teď otázka, dá se vůbec mezi těmito světy vést opravdový dialog?

Já věřím, že ano, ale ne vždy je to jednoduché. Boomeři často vidí mladé lidi jako příliš citlivé, neschopné zvládat kritiku a realitu, proto také označení jako sněhová vločka, což má naznačovat, roztátí v bodě nezdaru. My naopak starší vnímáme občas jako necitlivé, zastaralé a příliš kritické vůči lidem okolo. Za mě je problém v tom, že obě generace si na sebe nalepí nálepku a už se moc navzájem neposlouchají, co ten druhý vlastně chce říct. Obě generace jsou na druhé straně barikády uzavření a už nevnímají, jak důležité je pochopit a poznat život druhých.

Podle mě je základem dialogu obyčejná ochota poslouchat, respektovat a brát vážně zkušenost toho druhého. Když se snažím pochopit pohled mých rodičů nebo prarodičů, uvědomuji si, že jejich přísnější názory nejsou vždy jen kritika, ale často odraz doby, ve které vyrůstali. Říká se, že doba je stejná, ale lidé jsou jiní, což za mě není ani tak pravda, vzhledem k tomu, že doba formuje lidi, pokud člověk bude žít v době kamenné, tak se od něj může očekávat chování člověka z doby kamenné a ne člověka z jednadvacátého století a to stejné je u takhle vzdálených generací, lidé měli úplně jiné starosti a doba si vyžadovala jiné chování, ale v základech jsme všichni jen lidé a je jen na nás, jak naložíme se vzájemným respektem. Stejně tak ale starší by měli pochopit, že naše citlivost není slabost a že se snažíme o svět, kde budou lidé více respektovaní, otevření a neměli strach udělat chybu.

Možná by nám všem pomohlo ubrat trochu ironie, trochu sarkasmu a víc se ptát, „proč to tak vidíš?“ místo okamžitého zamítnutí, nebo také myšlenky na to, že to o čem druhý mluví je blbost. Jelikož ať už boomer, tak sněhová

vločka jsou také jen bytosti na tomto světě. Pokud se člověk zamyslí, tak zjistí, že rozdíl, mezi těmito generacemi, není tak propastný, jak se na první pohled může zdát a že obě generace vlastně kopou za stejný svět. V jádru všichni řešíme stejné problémy, ale každý jiným jazykem.

A právě jazyk je klíčem. Pokud se lidé naučí překládat své zkušenosti do slov, která tomu druhému dávají smysl, dialog se stane nejen možným, ale dokonce i velice přínosným a příjemným pro druhého. A jak už jsem zmiňovala, pak nám třeba dojde, že boomeři i sněhové vločky chtějí to samé, aby svět byl trochu lepším místem. Jen na to má každý jiný návod.

Na závěr bych ještě chtěla napsat, že mezigenerační dialog není o tom, kdo má pravdu a kdo si toho víc zažil a jak, ale o tom, že se setká zkušenost s citlivostí. Když si přestaneme říkat boomeři a sněhové vločky jako nadávky a začneme to brát jako označení pro jiný pohled na svět, můžeme se navzájem hodně naučit. A možná zjistíme, že nejsme dvě soupeřící generace, jak jsem psala na začátku, každá na jiné straně barikády, ale jen dvě kapitoly jedné společné rozepsané knize.

Matěj Tabach

Gymnázium Boženy Němcové HK

Jediným lékem na nemocnou politickou kulturu je důvěra

Politická kultura v Česku ideální není. Obstrukce, vyhrocené debaty a vzájemná nenávisť politiků – přesně to, co od nich čekáme. Jsme to totiž my, kdo takové chování vyžaduje, a strany nám je podle svých PR týmů servírují. Proč by měla zrovna politika působit kultivovaněji než naše společnost? Vždyť se sami hádáme na sociálních sítích, s přáteli i u rodinných večeří.

Otázka je, odkud tyto jevy pramení. Věřím, že to je právě z nedostatku důvěry – ve stát, instituce, politiku i své okolí. Člověk na sociálních sítích není otevřen cizím názorům kvůli malé důvěře, proto je, i jejich autory, zpochybňuje. Nechodí se očkovat, protože nevěří v očkování, a tudíž ani svému lékaři. Hádá se se svou rodinou, neboť nepovažuje za validní (tudíž nedůvěřuje) zkušenosti svého příbuzného, na základě kterých si příbuzný svůj názor vytvořil.

A kde se důvěra bere? Vzniká opakovanou pozitivní zkušeností. Důvěřuji informacím toho člověka, který mi nikdy nelhal či autu, které se nikdy neporouchalo. Je zde také přenesená důvěra: důvěřuji lékaři proto, že jiný lékař mi vždy pomohl, nebo něčemu věřím proto, že s tím má dobrou zkušenost někdo, komu důvěřuji.

Důvěra je forma jistoty a bezpečí. Ve dnešním světě bez absolutna může být vše, včetně faktů, relativizováno, a tudíž důvěra vycházející z jistoty zaujímá menší a menší místo ve společnosti. Vzpomenu si na Descarta, který na začátku svého experimentu zpochybnil vše kromě své existence, matematiky a Boha – a někdy mám pocit, že někteří nevěří už ani tomu. Přesto funguje jeden mechanismus proti relativizaci: skupinové myšlení. Jak jsem totiž psal výše, důvěra může vzniknout i tehdy, když lidé pochopí, že vycházejí z podobné zkušenosti. Právě chápání toho, že druhý vychází ze stejných základů, zabraňuje dělení světa na „nás“ a „je“ a otevírá prostor empatii a konečně i důvěře.

Dnešní svět ovšem není společné zkušenosti nakloněn, klasik by řekl, že toho máme společného méně, než si myslíme. Díky streamovacím platformám se nedíváme na stejné pořady ve stejný čas, neposloucháme stejnou hudbu a díky sociálním sítím nemáme stejnou ani pravdu. Člověk může namítnout, že nás spojuje alespoň školní docházka, prakticky se ovšem společnost rozchází již v páté třídě. Ve světě plném tolika možností se jedná o téměř ztracený boj.

Jestli však s něčím pohnout lze, tak je to důvěra mezi člověkem a státem a jeho institucemi, která by měla být budována již od mládí. Ze své zkušenosti vím, že klíčoví jsou empatictí učitelé, kterým můžete důvěřovat a kteří na studenty hledí jako na partnery. Studenti zároveň potřebují transparentně chápat smysl toho, co se učí. Až budou instituce jako je školství, zdravotnictví, sociální systém nebo i byrokracie transparentní a empatické, vyroste generace, která svým institucím bude důvěřovat. Kdo věří institucím, chápe své místo ve společnosti, jelikož instituce jsou jejím mechanismem. A pokud chápete své místo ve společnosti, rozumíte i tomu, že v tomto složitém mechanismu jsou i jiní lidé se svým vlastním místem, což vytváří vzájemné pochopení, empatii a nakonec i důvěru.

Jaroslav Mareš

Gymnázium Broumov, Broumov

(The political culture in the Czech Republic)

We all feel it, the political situations is getting more and more dense and the political parties are getting more and more radical. But is this the problem only in the Czech Republic and could we make it better???

To start right from the start. The world has never ever been a quiet pacific place. There were always people, who wanted to rule the whole world. But if we come back into our contemporary reality, we might see some small sparks of hope that it is not as bad, as it could be. And that people actually create some effort to change the geopolitical situation through small things in their countries.

From the general point of view, we have here, as always, the two sides of the coin, the reverse and the obverse. One group thinks, well to make the statement correct, one group does not think at all and obviously goes as a flock of sheep to the one that is the loudest. On the other hand, we have here people, who actually think about this problem and either want to make the political culture better, or they want to use it for their own benefit.

Now to get to the most interesting part of this text. From my point of view there is a lot to improve. On one side I like some things. Such as the fact that we are living in a parliamentary democratic system, which gives us a lot of freedom in our ordinary life. Another positive thing is that right now the political contest for the power is somehow still "clean", meant as though that our grandparent did not have the option to decide, who they want to vote for. Evenmore the parties now do not use illegal procedures to gain the power.

Nevertheless this topic has also got the dark side. I do not like the fact that people start to prefer populist parties with programs of giving you everything, that being a nonsense. As well as that I would like to point out the fact, that I am personally sometimes horrified, when I see the lists of bizarre texts on the internet about affairs of politicians and, how the medias only focus on the things that might destroy them.

In short, the way to solve these problems will not be easy. Me personally, I do not think these problems will ever be solved, because I think our system will fall much sooner, before we get the opportunity to solve them. But if I could solve them I would probably make young people study more, so they could look through the fake news and populist programs. Because if you are well educated, it is far less probable you will fall for things like that.

In conclusion, the political culture of the Czech Republic is quite bad and

we should improve it. In contrast to that, when I look into the situation of countries around us, it could have been much, much worse.

Tadeáš Bořil

Biskupské gymnázium Hradec Králové

Digitální kultura a sociální sítě

Digitální kultura je dnes nedílnou součástí našeho života a nejviditelnějším projevem jsou sociální sítě. Každý den je používají miliardy lidí po celém světě. Lidé pořád diskutují o tom, jestli jsou špatné nebo dobré, jestli nás rozdělují, nebo spojují, a tak dále.

Jedno z největších pozitiv sociálních sítí je za mě rychlá komunikace. Na sociálních sítích je taky spousta různých komunit lidí s určitým zájmem. Například já jako bubeník sbírám ze sociálních sítí spoustu inspirace a myslím si, že se díky nim rychleji zlepšuji. Taky když někde vidím video hodně dobrého bubeníka tak mi to dodá motivaci a řeknu si, že třeba někdy taky budu takhle dobrý. Podle mě sehrály sociální sítě důležitou roli i při covidu, když jsme přes ně měli online výuku. Přijde mi, že sociální sítě mě a moje kamarády spojují. Na sociálních sítích totiž vždy kolují různé memy (to jsou vtipy, které se šíří internetem) a my si je s kamarády ukazujeme a smějeme se jim.

Sociální sítě mají taky nespočet negativ. Například komunikace na sociálních sítích jsou často jenom lajky a nebo krátké komentáře. Lidi pak jen honí lajky, ale jejich přátelství postrádá nějakou hloubku. I když mně video někoho lepšího dodá motivaci, někoho to může naopak demotivovat. Sice bylo super, že jsme za covidu měli možnost mít online výuku, ale podle mě to vůbec nefungovalo. Já s hodně mými spolužáky jsme často nedávali pozor a dělali věci co jsme neměli. Další negativní věc je, že na sociálních sítích vypadá všechno hezky. Jeden z trendů, co nemám rád je, když si na konci měsíce dají lidi na Instagram 4 nebo více fotek co ten měsíc dělali. Vypadá to hrozně krásně, jako kdyby celý měsíc někde cestovali nebo žili život snů. Já si pak musím uvědomit, že takhle jejich měsíc nejspíš nevypadal, že v něm bylo i spoustu špatných věcí. Špatné věci ale nikdo nezveřejňuje. To nejhorší na tom celém je, jak rychle se na sociálních sítích stane člověk závislý.

Nedávno jsem měl problém s mým mobilem. Špatně se mi nabíjel, takže jsem ho měl hodně času vybitý a musel jsem si bez něj vystačit. Měl jsem bez mobilu spoustu času na přemýšlení, a to bylo ta jediná věc, která mě zabavila, když jsem byl sám. Občas bylo trochu divné, když jsem neměl mobil a všichni kolem mě do něj koukali. Často jsem bez mobilu musel spoléhat na kámoše. Třeba abych věděl v kolik mi jede autobus. Nejhorší na téhle zkušenosti bylo, že na mě rodiče byli pořád naštvaní, protože se o mě báli.

V závěru si myslím, že sociální sítě nejsou ani špatné ani dobré. Záleží na tom, jak je člověk používá. Spousta věcí, které jsem zmínil jsou zároveň špatné i dobré, jde o to, jak se na to člověk dívá. Podle mě by se digitální technologie a sociální sítě neměly omezovat. Lidé by měli o tomhle tématu vědět co nejvíce informací a každý by si měl sám nastavit nějaké hranice.

Filip Richtř

Gymnázium Boženy Němcové, Hradec Králové

Chybí nám na českém politickém spektru pravice nebo levice? A jde dnes takto rozdělovat politické subjekty?

Pravice a levice - slova, jež mají v naší zemi nespočet definic. V dnešní době jsou vnímána velmi různorodě. Máme dnes v Parlamentu takového zastoupení? Nebo nám tu pravice a levice „vymřela“?

Od sametové revoluce zde dominovaly dva nejsilnější politické subjekty. Pravicová ODS hájila menší stát a zájmy lidí především ze středních vrstev, zatímco levicová ČSSD hájila zájmy pracujících, rovnost a sociální spravedlnost. Tento systém nám zde relativně fungoval zhruba do roku 2006. Od té doby zde začaly posilovat subjekty, které odmítaly tento systém dvou stran. Některé začaly prosazovat svobodu jednotlivce, ochranu životního prostředí či začaly bojovat proti současnému establishmentu. V tomto postupném chaosu jako by se ODS a ČSSD nedokázaly přizpůsobit novému politickému prostředí a zaspaly dobu. Na vlnu poptávky po anti-establishment stranách a hnutích perfektně naskočily strany jako SPD, ANO, nebo Piráti. Všechny tyto strany nevznikly primárně na základě nějakého ideového ukotvení, ale jako protestní hnutí vůči mainstreamu.

S nástupem těchto stran přestaly být ekonomické otázky tak podstatné. Místo toho se zde zvýšil zájem o tzv. kulturní osu, která nově nepopisuje jen rozdíl mezi liberalismem a konzervatismem, ale především zahrnuje vztah jednotlivých stran k tématům jako je globalizace, migrace, změna klimatu nebo členství v EU a NATO. Tato skutečnost nutí dosavadní pravici a levici posunout se více ke středu. Právě zde se politické boje obzvláště vyostřily. Namísto argumentů ohledně výše daní jsme v televizi denně svědky pouhých nadávek, lhaní a vzájemného obviňování. Tuto situaci rozhodně nezlepšuje nálepkování soupeřících stran výrazy jako je libtard nebo dezolát. Polarizace společnosti tím jen nabírá na obrátkách.

V dnešní době se řeší hlavně zahraniční politika. Obrovský podíl má na tom rozmach sociálních sítí. Přístup k názorům jednotlivých politiků je snazší než kdy dřív a rychlý přístup k celosvětovým novinkám na tom má také svůj podíl. Kromě dosavadních tradičních médií se můžeme setkat i s tzv. „alternativními médii“. Právě díky nim se může kdokoli kdykoliv stát obětí různých dezinformací a manipulací. Už se nehledá společný konsenzus, už se nehledá pravda. Dnes má každá strana a hnutí tu svou vlastní „pravdu“ a tento narativ přijímají posléze i jejich voliči.

Napadá nás tak tato myšlenka: „Je možné se z této nepříjemné situace dostat ven? A pokud ano, tak jak?“ Jedna z možností je podívat se do zahraničí. I tam je sice polarizace společnosti podobná jako u nás, ale v určitých zemích se stále řeší především ekonomické otázky. Typickým příkladem je Itálie, kde se jejich systém Středopravicové koalice (CDX) a Středolevicové koalice (CSX) za mě celkem osvědčil a relativně funguje dodnes. Podobnou inspiraci můžeme hledat i ve Skandinávii, např. v Norsku nebo Finsku. I zde se dávají do popředí především otázky ohledně výše daní a výdajů, nikoliv globalizace a zahraniční politika v takové míře jako u nás.

Pokud se jako stát chceme dostat do takového stavu, budou muset politici a především my jako voliči pro to něco udělat. Jinak se tímto tempem naše demokracie může ocitnout v ohrožení.

Jáchym Karlík

Masarykova univerzita v Brně

Boomers, snowflakes a svět mezi nimi

Kdo je boomer, kdo sněhová vločka a proč vlastně používáme nálepky? Jsou to nálepky bezobsažné, které slouží jen a pouze ke zjednodušení a ponížení toho, koho jimi označíme. Často jsou používány právě proto, abychom jimi znevěrohodnili toho, jenž s námi nesouhlasí. Řekneme tedy například: „O-M-G! Ty seš fakt boomer!“ nebo „Vaše generace nic nevydrží. Prostě sněhový vločky.“ V tom okamžiku, kdy ať ten či onen termín použijeme, se dobrovolně vzdáváme jakékoliv snahy o diskuzi, přitom právě ona a jenom ona, nás může posunout k vzájemnému porozumění. Vždyť právě diskuze se řadí mezi základní pilíře liberální demokracie, a té si vážím.

Jak ale takový dialog vlastně vypadá? V první řadě si myslím, že bychom se za každé situace měli vyvarovat násilí, především tomu fyzickému, ale samozřejmě i tomu verbálnímu. Společného konsensu zkrátka nelze dosáhnout silou a tato hranice nesmí být za žádných okolností překročena. Za další neopomenutelný aspekt bych označil vzájemnou otevřenost diskutujících, bez ní totiž není možné, aby se v našich hlavách cokoliv pohnulo. Pokud si budeme zatvrzele sedět na svém, měli bychom mít na paměti, že si zároveň sedíme na vedení. Je chyba nepřemýšlet o podnětech, když nám je ostatní nabízejí. Je špatné ignorovat názory jiných, protože jsme nad nimi předem uzavřeli rozsudek. Je výsada moci o věcech přemýšlet a této výsady bychom si měli vážit. V neposlední řadě vnímám jako podstatnou schopnost mít tak trochu nadhled. Snažme se koukat za oponu, hledejme motivaci, uvažujme o kontextu, nepřehlížejte příběh druhé strany. Tento bod pro mě osobně vyvstává nad ostatní, jelikož cítím, že právě kvůli nedostatečnému zájmu odcházíme z debat s pocitem nepochopení, a co hůř, často právem. Vždy, když jdeme mluvit a diskutovat, měli bychom chtít svou protistranu poznat. Často nám totiž jde o to samé, bohužel však jsme si již předem určili, že protistrana je rasistou místo, abychom se snažili pochopit, proč má druhý strach. Víme, že druhá strana nerozumí ekonomice, a jen proto podporuje Green Deal a ekologická opatření. Nezajímá nás motivace souseda s plakátem „chci mír“, ignorujeme jeho strach o blízké. Smějeme se rodičům za špatnou výslovnost angličtiny, aniž bychom ocenili jejich snahu se učit. Odmítáme sňatky stejnopohlavních párů a vyhýbáme se při tom otázce, proč nemají mít stejná práva. Situací jsou kvanta, ne všechny takto vyhocené, ale ve všech pozorujeme nepochopení, které znemožňuje následnou diskuzi, dialog.

Jedním slovem? Katastrofa. Nebo ne? Ne. Alespoň myslím. Já osobně

vnímám, že dialog je možný, a dokonce mám pocit, že jsou často generace sobě otevřeny. Opravdu vyhrčené rozhovory vídáme spíše výjimečně, a tak oplývám víceméně optimismem a v společnou řeč mezi generacemi věřím. Jsou to právě ony tři body. Buďte slušní, chtějte se učit, chtějte pochopit. Za těchto předpokladů bude vaše diskuze vždy úspěšná, nejde totiž pouze o přesvědčení toho či onoho o naší pravdě, nýbrž také o obohacení sebe sama. A tak tento text uzavírám slovy jednoho nepříliš známého státníka: „Nedělejte jim to jednoduché. Hádejte se a hádejte se s nimi.“ Ano, hádejte se, ale také diskutujte.

Jentl Hadašová

Masarykova univerzita, Brno

Že mladí jsou sněhové vločky a staří jsou boomeři? Opravdu to je tak, že mladí nic nevydrží, mají plno problémů, které si vytváří jen ve svých hlavách a hroutí se z každé maličkosti? Opravdu jsou starší lidé zaseknutí ve svých pravdách z dob minulých, odmítají přijmout změnu? Můžeme říci, že si tyto dva světy nerozumí a rozumět nebudou?

Myslím si, že porozumění je na snadě, jelikož se obě skupiny potýkají se stejnými problémy a to – nepochopením. I přes to, že si starší generace prožívala to stejné jen bez možnosti problémy říct nahlas, jelikož přece velcí kluci nebrečí. I přes to, že mladí vyrůstali se svými rodiči, a tak vidí, že změny, které sami prožívali od mala, rodiče zasáhly v mžiku.

Nepochopení provází celý problém komunikace mezi generacemi, a to nejen mezi nimi, ale i mezi lidmi věkově blízkými. Každý chce být pochopen, ale chápat nechce.

Kdyby to bylo tak jednoduché, že si lidé promluví, řeknou své postoje a navzájem vyslechnou trápení a důvody, byl by svět bez válek a násilí. Pokud ale jsme zatvrzelí ve vlastních představách a pravdách a odmítnem se na věc kouknout i z druhé strany, fungovat to nemůže. Zjistili bychom, že druhá strana na to dost možná hledí stejným způsobem, jen to interpretuje jinak, nebo, že i když k něčemu přistupuje jinak, má svůj logický důvod. To ale nezjistíme ironickou poznámkou „no jo boomer“ nebo „aby ses nerozpustila“. Po tomto označení už následuje jen pocit nepochopení a odloučení z obou stran. Proč by se měl člověk snažit zavděčit náctiletému, který jen ironicky otočí oči v sloup při tom, co na něho promluví se svým názorem? Proč by měl náctiletý klidně odpovědět, když na každém kroku slýchá jen to, že je zkaženou generací? Jednoduše proto, že jen tou odpovědí a komunikací se to prolomí. Jen vzájemným nasloucháním se můžeme dobrat k porozumění a pochopení.

Kateřina Karlová

Karlova Univerzita, Praha

Digitální kultura, stejně tak jako sociální sítě, je dnes již neodmyslitelnou součástí života téměř každého člověka. Každý den se většina lidí pohybuje na sociálních sítích a platformách, které formují jejich pohled na svět a také sociální postavení, včetně mezilidské vzájemnosti. A to jak negativně, tak také pozitivně.

Pomocí sociálních sítí (a digitální kultury obecně) máme každý den možnost nejen rozvíjet se v mnoha oblastech, které nás zajímají, ale také využít různé možnosti, které se díky těmto sítím naskytují a rozvíjet se tak nejen na poli profesním, ale také osobním a současně posilovat mezilidskou vzájemnost nejen v rámci konkrétního místa, ale také napříč kontinenty. Velmi záleží na tom, jak jsou digitální technologie a jejich platformy v každodennosti uživatele využívány a jak sám uživatel s nimi dále pracuje. Sociální sítě mohou (a mají) negativní vliv na jedince, pokud jsou nesprávně používány. Současně skrze ně lze ale také mezilidskou vzájemnost posilovat a dále budovat a kultivovat.

Konkrétním příkladem je z mé zkušenosti komunita, která se vytvořila v srpnu 2023 v rámci organizace Tamjdem na barokním statku na Křivoklátsku ve středních Čechách, kde jsme týden strávili společně a opravovali výše zmíněnou památku. A i když každý měl na starosti svoji část opravy, tmelilo nás to a našli jsme si mezi sebou přátele. A současně vnímám, že podobných komunit v okolí památkových objektů se pohybuje více s podobnými zkušenostmi (např. Prácheň žije).

Informování o kulturních akcích, fotografie, novinky v různých oborových odvětvích (v tomto případě v kultuře) může daný jedinec sdílet s ostatními, respektive pomáhají mu najít si nové přátele, komunitu či zaměstnání nebo naopak kultivovat a posilovat vztahy současné. Dle mé vlastní zkušenosti by se lidé bez sociálních sítí těžko jen někdy dozvěděli o akcích, které je zajímají a kde právě mohou onu mezilidskou vzájemnost posilovat či nově budovat. Toto téma u mě silně rezonuje (a je spojené) s kulturním dědictvím, jeho propagací, ale také právě vznikem komunit, které díky internetovým platformám se dozvěděli o nějaké akci či památce, která se opravuje nebo naopak potřebuje nějakým způsobem (často pomocí dobrovolnických aktivit) pomoci. A na základě toho může být vytvořena silná mezilidská vzájemnost, kterou spojila historická kulturní památka a kam se oni sami budou rádi vracet – nebo naopak – díky nim se z daného památkového objektu stane místo, kde

se začne budovat nové společenství, které se možná právě o této možnosti dozví také přes sociální sítě. Zároveň v rámci posilování mezilidské vzájemnosti hrají roli také konference a jejich osobní účast na nich, která je často sdělována právě pomocí sociálních sítí.

Můj vlastní postoj k této problematice je takový, že vím, že sociální sítě dokáží rozdělovat, oslabovat kontakty, ale zároveň díky výše zmíněné (nejen) vlastní zkušenosti jsem měla možnost zažít, že mohou poskytnout i velmi pozitivní zkušenosti na poli sociálních vazeb, které nemusejí následně zůstat pouze v online prostoru. A to vnímám jako velmi pozitivní.